

Mustavaaran Kaivos Oy
Asemakatu 37
90100 Oulu

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO MUSTAVAARAN KAIVOS OY:N METALLITUOTETEHTAAN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Mustavaaran Kaivos Oy on selvittänyt metallituotetehtaan rakentamista Raaheen ja on toimittanut asiaa koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) 23.6.2016.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Metallituotetehtas, Raahe.

Hankkeesta vastaava ja YVA-konsultti

Mustavaaran Kaivos Oy, yhteyshenkilö Eeva Ruokonen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen on laatinut hankkeessa YVA-konsulttina toimiva Pöyry Finland Oy, yhteyshenkilö Noora Guzman Monet.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

Hankkeeseen on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä siitä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) ja sen nojalla annetun asetuksen (YVA-asetus, 713/2006) 6 §:n hankeluettelon 4 a) kohdan (valimot tai sulatot, joiden tuotanto on vuodessa vähintään 5 000 tonnia).

Menettelyn alussa hankkeesta vastaava laatii hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelma), joka on suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava tekee yhdessä käyttämänsä konsultin tai vastaavan tahon kanssa tarvittavat selvitykset ja arvioinnit hankkeen vaikutuksista ja laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Yhteysviranomainen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta hankkeesta vastaavalle silloin kun arviointiselostus täyttää YVA-lain vaatimukset. Mikäli arviointiselostus ei täytä YVA-lain vaatimuksia, niin arviointiselostus hylätään riittämättömänä tai hankkeesta vastaavaa edellytetään laatimaan arviointiselostus uudelleen lausunnossa esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää hankkeeseen liittyvien merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen ja sen mahdollisten toteuttamisvaihtoehtojen merkittäviä, haitallisia ympäristövaikutuksia ja suunnitellaan, miten ko. vaikutuksia voidaan ennaltaehkäistä, lieventää ja myöhemmin seurata. Arviointimenettelyssä kuullaan viranomaisia, sidosryhmiä ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Kuuleminen ja tiedottaminen asiasta tulee lain mukaan järjestää arviointiohjelmasta ja -selostuksesta.

Hankkeen toteuttamista varten tarvittaviin lupahakemuksiin liitetään ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja siitä annettu lausunto on otettu huomioon.

YVA-lain 6 a) §:n tarkoittamana yhteysviranomaisena Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehdashankkeessa toimii Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

YHTEENVETO HANKKEESTA

Hanke, sen tarkoitus, sijainti ja toimintojen kuvaus

Hankkeesta vastaava on selvittänyt metallituotetehtaan rakentamista Raahen. Hankealue sijoittuu Raahen satama-alueelle noin viisi kilometriä Raahen keskustasta lounaaseen. Alueelle on keskittynyt lähinnä satama- ja teollisuustoimintoja. Hankkeen tarkoituksena on käynnistää vanadiinin tuotanto Suomessa terästeollisuuden sivutuotteita jalostamalla. Terästeollisuus käyttää vanadiinia erikoislujien teräslaatujen valmistuksessa.

Tehtaan prosessit koostuvat raaka-aineiden käsittelystä (varastointi, seulonta, murskaus, kuivaus), raudan/teräksen valmistuksesta (sulaprosessi) ja vanadiinin valmistuksesta (hydroterminen prosessi ja aluminoterminen prosessi).

Metallituotetehtaan pääraaka-aineena käytetään noin 285 000 tonnia vuodessa vanadiinipitoista LD-kuonatuotetta (terästuotannon kuona), joka on peräisin SSAB:n terästuotannosta Suomesta (Raahen) ja Ruotsista. Pääraaka-aineen lisäksi prosessin eri vaiheissa käytetään muita (mm. kvartsihiekkä, antrasiitti, oliviini ja teräsromu) raaka-aineita noin 197 000 tonnia vuodessa. Metallituotetehtaalla valmistettavat myyntituotteet on ferovanadiini (noin 6 700 tonnia vuodessa), harkkorauta/raakateräs (noin 60 000 tonnia vuodessa) ja mineraalituotteiksi jalostettavat sivutuotekuonat (noin 288 000 tonnia vuodessa). Tehtaalla käytettävien kemikaalien alustava määrä on noin 55 000 tonnia vuodessa. Käytettäviä kemikaaleja on mm. rikkihappo, natriumkarbonaatti, ammoniumsulfaatti, kalsiumoksidi ja alumiinisulfaatti.

Energia

Polttoaineena tehtaalla käytetään mm. sulattoprosessissa syntyvää häkäkaasua (CO), joka varastoidaan kaasukellossa. Muita käytettäviä polttoaineita ovat kevyt polttoöljy (POK) ja nesteytetty maakaasu (LNG). Kevyelle polttoöljylle ja nesteytetylle maakaasulle rakennetaan varastosäiliöt.

Metallituotetehtaan sähkönkulutus on noin 550 GWh. Tehdas liitetään Fingridin kantaverkkoon maakaapelilla, joka rakennetaan SSAB:n tehdasalueen kautta Fingridin uudelle, vuonna 2018 valmistuvalle 110 kV:n sähköasemalle Raahessa.

Vedet

Hankkeessa vettä tarvitaan prosessivetenä, jäähdytysvetenä ja talousvetenä. Raakavesi otetaan Kuljunlahdesta ja jäähdytysvesi merestä läheltä SSAB:n merivesiottoa. Avoimen merivesijäähdytyksen lisäksi hanke sisältää vaihtoehtoisen ratkaisun suljetusta jäähdytysvesitornikierrosta. Avoimessa merivesijäähdytyksessä vesi palautetaan satama-altaan kautta mereen. Raakavesi puhdistetaan rakennettavalla vesilaitoksella, joka on selkeytysprosessi tai kontaktisuodatus. Käsittelyssä käytetään kemikaaleja (ferrisulfaatti, alumiinikloridi tai alumiinisulfaatti) saostukseen ja pH:n säätökemikaaleja, lopuksi on mahdollinen desinfiointi. Vesien käsittelyssä syntyvät huuhteluedet kierrätetään takaisin raakaveden käsittelyyn tai prosessijätevesien käsittelyyn. Jäähdytystorneilla tarvitaan täyssuolanpoistettua vettä, joka valmistetaan prosessivedestä.

Hankkeessa muodostuvia vesiä ovat prosessijätevedet, sade- ja sulamisvedet (hulevedet) ja saniteettijätevesi. Saniteettivedet johdetaan kunnalliseen jäteveden puhdistamoon. Prosessijätevesien käsittelyä varten tehtaalle rakennetaan kemiallinen jätevedenpuhdistamo. Prosessivesien käsittelyyn johdetaan tehdasalueen pesuvedet, jäähdytystornien poistovedet, läjitysalueiden hulevedet sekä tehdasalueella mahdollisesti likaantuneet hulevedet ja raakavedenkäsittelyn huuhteluedet. Jäteveden puhdistuksen päävaiheet ovat esiselkeytys, kemikalointi ja selkeytys. Käsitellyt jätevedet johdetaan purkupuutkea pitkin mereen. Alustavasti arvioitu käsitellyn jäteveden purkupaikka on noin 2,5 km hankealueesta länteen päin. Jatkosuunnittelussa ja lupakäsittelyn myötä on mahdollista, että purkupaikka muuttuu. Arvio käsitellyn jäteveden aiheuttamasta kuormituksesta mereen on 7 000 t/v sulfaattia (SO₄), 300 t/v ammoniumtyyppiä (NH₄-N), 20 t/v kloridia (Cl), 1 300 t/v natriumia (Na), 0,3 t/v kromia (Cr), 3 t/v vanadiinia, 0,1 t/v nikkeliä (Ni), 0,2 t/v lyijyä (Pb) ja 0,01 t/v kadmiumia (Cd). Jätevesien käsittelyssä syntyvät lietteet loppusijoitetaan omalle rakennettavalle läjitysalueelle.

Hankkeessa muodostuvat puhtaat hulevedet (sade- ja sulamisvedet) johdetaan hiekan ja öljynerotuksen kautta vesistöön.

Ilma

Hankkeen ilmapäästöjen minimoimiseksi metallituotetehtaan jokaisessa prosessiosassa on poistokaasujen puhdistuslaitteisto ja piippu, piippuja on yhteensä seitsemän. Arvioidut hankkeesta aiheutuvat ilmapäästöt ovat 214 t/v rikkidioksidia (SO₂), 106 t/v typen oksideja (NO_x), 13 t/v hiukkasia ja hiilidioksidia sekä raskasmetalleja. Haihtuvia orgaanisia aineita (VOC) ja dioksiineja ja furaaneja ei hankkeessa muodostu ja PAH-yhdisteiden muodostuminen on epätodennäköistä.

Hajapölyä voi aiheutua satama-alueella laivan purun yhteydessä ja materiaalien käsittelyssä, läjitysalueelta sekä liikenteestä. Pölyämisen estämiseksi raaka-aineiden varastointisiilot ovat katettuja, päiväsiilot pölytiivitä ja materiaalien siirrot tehdään katetuissa kuljetintunneleissa. Prosessiperäisten jätteiden läjitysalueen pinta pidetään kosteana. Kuonan granuloinnissa haisevien rikkiyhdisteiden muodostuminen estetään siten, että granuloinnissa muodostuva höyry kondensoidaan.

Jätteet

Mahdollisimman suuri osa käytetyistä materiaaleista pyritään hyödyntämään, jotta muodostuvien jätteiden määrä saadaan minimoitua. Tehtaalla muodostuvia jättejakeita, joita ei voida hyödyntää, ovat suodatinpölyt, rikinpoiston kuona, sakat sekä toimistossa ja kunnossapitotöissä muodostuva kiinteä jäte. Hankkeessa selvitetään edelleen suodatinpölyjen kierrätystä takaisin prosessiin, mutta esimerkiksi mangaani- ja alkalipitoisia (natriumoksidi ja kaliumoksidi) pölyjä ei ole mahdollista kierrättää.

Tehdasalueelle loppusijoitettavia sakkoja ja kuonia muodostuu maksimissaan noin 18 500 tonnia vuodessa. Lisäksi syntyvien pölyjen määrä on maksimissaan noin 17 300 tonnia vuodessa.

Hankealueen pohjoisosaan rakennetaan läjitysalue (noin 7 ha), minne loppusijoitetaan prosessissa syntyviä prosessiperäisiä jätteitä ja välivarastointialue prosessissa syntyville sivutuotteille toiminnan alkuvuosien ajaksi, kunnes kuonatuotteille on tuotesertifioinnit. Läjitysalue jaetaan kahteen osaan siten, että tavanomaiselle jätteelle (noin 2,6 ha) ja vaaralliselle jätteelle (noin 1 ha) muodostuu oma läjitysalue. Mineraalisten sivutuotteiden välivarastointialue on noin 3,5 ha alueella. Osa mineraalisista sivutuotteista käytetään alueen rakenteissa. Jätteet kuljetaan läjitysalueelle matalassa vesipitoisuudessa ja läjitetään ns. kuivaläjityksenä. Vesienkäsittelyn sakat pumpataan alueelle lietteenä ja muut jätteet ajetaan kumipyöräkalustolla. Läjitysalueet rakennetaan siten, että alueen sisällä voidaan erotella kuivana läjitettävät sekä lietteenä pumpattavat jätteet. Jätteet luokitellaan todennäköisesti tavanomaiseksi jätteeksi, mutta ne voivat mahdollisesti sisältää myös vaaralliseksi jätteeksi luokiteltavia jakeita.

Läjitysalueiden suunnittelussa noudatetaan valtioneuvoston asetuksessa kaatopaikoista (VNA 331/2013) esitettyjä jätteen kaatopaikan kelpoisuusvaatimuksia. Alustavasti pohjamaa ei täytä laissa kaatopaikan pohjarakenteille asetettuja vaatimuksia, joten tiiviyttä on parannettava rakennetulla tiivistyskerroksella. Pohjan tiivisterakenne koostuu mineraalisesta tiivistyskerroksesta, 2 mm HDPE-tiivistekalvosta sekä bentoniittimatosta. Tiivisteiden yläpuolinen suojakerros koostuu suoja- ja salaojituskerroksesta. Alimpana kerroksena (HDPE-kalvoa vasten) käytetään salaojamattoa, jonka päälle asennetaan 0,2 metriä hiekkaa tai muuta kivennäismateriaalia. Päälimmäiseksi asennetaan 0,3 metrin kerros hyvin vettä läpäisevää materiaalia.

Läjitysalueiden reunapenger rakennetaan alkutilanteessa alustavasti tasolle +5,0 (N2000). Reunapenkereen harjan tasoa voidaan jatkosuunnitteluvaiheessa tarvittaessa korottaa vuotuisten tuotantomäärien ja tuotantoajan tarkentuessa. Läjitysalueen pohjalle asennettu HDPE-suojakalvo nousee 0,5 metrin etäisyydelle penkereen harjasta, jolloin reunapadon korotuksista suotautuva vesi saadaan pidettyä reunapadon sisällä. Alustava aika-arvio korotuksille on 6, 9 ja 12 vuotta, jonka jälkeen korotukset tehdään vuosittain. Yhteensä alueelle on suunniteltu viisi korotusta. Lopullinen läjitysalueen korkeus olisi +16 metriä ja käyttöikä 15 vuotta.

Läjitysalueilla erottunut pintavesi sekä sade- ja sulamisvedet dekantoidaan alueen keskeltä. Alueelta kerätyt vedet (dekantoidut pinta- ja suotovedet) ohjataan viettoputkilla tai pumppaamalla tasausaltaaseen, josta ne pumpataan jätevedenkäsittelyyn. Läjitysalueiden pintarakenteet toteutetaan alustavasti kaasunkeräyskerroksella, tiivistyskerroksella (0,3 metrin esipeittokerros ja bentoniittimatto) sekä salaojamatolla. Pintakerrokseksi tulee 0,8 metrin pintamaakerros sekä 0,2 metrin kasvukerros. Vaarallisen jätteen alueella tulee sulkurakenteeseen asentaa myös keinotekoinen eriste (2 mm HDPE-tiivistekalvo).

Liikenne

Liikenne tehtaalle ja sieltä pois päin koostuu pääosin raaka-aineiden (noin 285 000 t/v), apuaineiden (noin 200 000 t/v), kemikaalien (noin 55 000 t/v) ja tuotteiden kuljetuksista (noin 360 000 t/v). Tehdasalueelle suuntautuva liikenne tapahtuu laivoilla ja maanteitse. Raskaan liikenteen maatiekuljetukset tulevat alueelle valtatieltä 8 teollisuusalueen eteläpuolta Koksaamotien kautta. Laivakuljetuksina tehtaalle tuodaan LD-kuonaa Ruotsista sekä prosessin raaka-aineena käytettävä antrasiitti ja natriumkarbonaatti. Laivoilla toimitettava materiaali tuodaan SSAB:n Raahen satamaan ja siitä kumipyöräkalustolla metallituotetehtaan varastohalliin. Ruotsista tuotava kuona tuodaan Luulajasta ja Oxelösundista. Tehdasalueelta pois päin suuntautuva liikenne tapahtuu laivoilla ja maanteitse. Tehtaalle tulee myös kevyen liikenteen väylä teollisuusalueen läpi. Osa metallituotetehtaan käyttämistä raaka- ja apuaineista saadaan

teollisuusalueen sisältä. Teollisuusalueella toimivat teollisuuskaasutoimittajat toimittavat hiilidioksidin, hapen ja typen putkistoa pitkin metallituotetehtaalle. SSAB:n Raahen tehtailta tuodaan kumipyöräkalustolla noin 105 000 tonnia vuodessa raaka-aineita teollisuusalueen sisäisenä liikenteenä. Metallituotetehtaalla tapahtuu materiaalin sisäisiä kuljetuksia, kun raaka-ainemateriaalit lastataan ja puretaan varastohalleihin. Muu sisäinen liikenne on tehtaan normaaliin toimintaan liittyvää liikennettä.

Rakentamisen aikainen liikenne koostuu henkilöauto- ja rekkaliikenteestä sekä laivaliikenteestä. Rakennusvaihe kestää noin kaksi vuotta ja ajoittuu vuosille 2017–2019. Liikenteen määrät vaihtelevat riippuen rakennusvaiheesta, mm. valutyön aikana alueelle tarvitaan betoniautoja ja teräsrakenteet toimitetaan todennäköisesti rekoilla. Arviolta rakentamisen aikana henkilöautoliikennettä on noin 200 ajoneuvoa ja raskasta liikennettä noin 15 ajoneuvoa arkisin. Viikonloppuisin liikenne on vähäisempää. Prosessi- ja automaatiolaitteita voidaan tuoda alueelle myös laivoilla tai rautatiekuljetuksina.

Melu

Metallituotetehtaan melu on luonteeltaan tasaista ja ympäri vuorokauden jatkuvaa. Melua aiheuttavat ulkona tapahtuva raaka-aineiden murskaus ja tehdasalueen sisäinen materiaalin siirtäminen työkonereilla sekä tehtaan puhaltimet ja ilmakanavat yms. Ulkona tapahtuvaa murskausta tehdään kahdessa vuorossa arkipäivisin ja muu tehtaan tuotannollinen toiminta on jatkuvaa. Melupiikit aiheutuvat ulkona liikkuvien työkonereiden ja kumipyöräkaluston varoitussäänistä. Raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetuksista aiheutuu myös liikennemelua.

BAT

EU:n teollisuuspäästädirektiivin (2010/75/EU) ja Suomen ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan ns. direktiivilaitosten päästöraja-arvojen, tarkkailun ja muiden lupamääräysten on parhain käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava BAT-päätelmiin. Päästöille on ympäristöluvassa määrättävä päästöraja-arvot siten, että päätelmien päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintolosuhteissa. BAT-päätelmillä (BAT, Best Available Techniques) tarkoitetaan parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa koskevan asiakirjan (ns. BREF-dokumentit) päätelmiä tekniikasta, sen sovellettavuudesta sekä päästötasoista, tarkkailusta ja kulutustasoista. Uusi tehdas luokitellaan ns. direktiivilaitokseksi ympäristönsuojelulain mukaan. Metallituotetehtäseen sovelletaan rauta- ja terästeollisuuden sekä värimetalliteollisuuden BAT-referenssiasiakirjoja. Rauta- ja terästeollisuuden BAT-päätelmät on hyväksytty vuonna 2012. Värimetalliteollisuuden BAT referenssiasiakirjan (BREF) päivitys on parhaillaan menossa ja päivityksestä on julkaistu viimeinen luonnos (Final Draft) lokakuussa 2014. Hankkeen ympäristölupahakemuksessa esitetään arvio suunnitellun metallituotetehtaan BAT-tekniikan soveltamisesta verrattuna niihin tekniikoihin ja päästötasoihin, jotka ovat BAT-päätelmien mukaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Toimintojen sijoittuminen ja hankeaikataulu

Hankealueelle on laadittu alustava toimintojen sijoitussuunnitelma (arviointiselostuksen liite 2), jonka mukaan alueelle rakennetaan tulotiet ja tiestö, raaka-aineiden ja tuotteiden varastohallit sekä kemikaalivarastot, tuotantorakennukset, huoltotilat ja toimisto, prosessipisteiden läjitysalue, kuonien käsittely- ja varastokenttä. Tuotantorakennukset ovat noin 10–42 metriä korkeita ja piippujen (seitsemän kpl) korkeudet ovat 43, 50 ja 61 metriä. Osa alueesta on murskepintainen. Kuonien käsittelykenttä ja liikennealueet asfaltoidaan.

Hankkeen on suunnitteluvaiheessa ja rakentaminen toteutetaan alustavan aikataulun mukaisesti vuosina 2017–2019, metallituotetehtaan käyttöönotto ja tuotanto alkaisi vuonna 2019. Metallituotetehtaan vaatima tilantarve on noin 20 hehtaaria.

Hankkeen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa hankevaihtoehtoina esitetään:

Nollavaihtoehto: **Hankkeen toteuttamatta jättäminen.**

Vaihtoehto 1 (VE1): Sijainti **Raahen satamassa**, sulattoprosessi täydennettynä hydrometallurgisella lisäprosessilla

Arviointiohjelmassa esitetyistä vaihtoehdoista, jotka koskivat hankkeen sijoittamista Ouluun Ruskon alueelle, on luovuttu arviointimenettelyn aikana. Lisäksi Raahen vaihtoehdosta, joka koski pelkästään sulattoprosessia, on luovuttu.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksesta on YVA-lain 11 §:n mukaisesti tiedotettu kuuluttamalla siitä Raahen kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla 15.8.2016–13.10.2016. Kuulutus on julkaistu sanomalehti Kalevassa ja Raahelaisessa 13.8.2016. Ympäristövaikutusten arviointiselostus ja kuulutus ovat olleet samanlaisesti nähtävillä Raahen kaupungin Teknisessä palvelukeskuksessa, Raahen kaupunginkirjastossa sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Arviointiselostusta koskevat asiakirjat ovat olleet saatavilla myös internetsivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/MKOymetallituotetehdasYVA.

Hankkeesta ja arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 30.8.2016 Kauppaporvarin kulttuuri- ja kongressitiloissa Raahessa.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyysi arviointiselostuksesta lausunnon seuraavilta tahoilta: Raahen kaupunki Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Raahen kaupungin satamatoimisto, SSAB Europe Oy, Saloisten kylän asukasyhdistys ry, Saloisten osakaskunta, Saloisten kalastuskunta, Haapajoki-Arkukari kyläyhdistys ry, Lapaluodon kyläyhdistys ry, Raahen seudun luonnonystävät ry, Raahen alueen lintuharrastajat Surnia, Piehingin kalastuskunnan osakaskunta, Raahen seudun riistanhoitoyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Kalatalous, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan museo, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry, Pattijoen kalastajainseura, Varvi-Väläkylä Kyläyhdistys ry, Saloisten maa- ja vesialueiden osuuskunta, museovirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes).

Lisäksi jokaisella on ollut oikeus esittää mielipiteensä hankkeesta. Yhteysviranomaiselle toimitettiin yhteensä 9 lausuntoa ja 1 mielipide.

Lausunnot on esitetty liitteenä 2.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Arviointiselostuksessa on selvitetty Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan, onko arviointiselostuksessa esitetyt vaikutukset käsitelty YVA-lain ja -asetuksen sekä arviointiohjelman ja siitä annetun yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti.

Ottaen huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteen ilmaisun Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esittää yhteysviranomaisen lausuntona seuraavaa:

Hankekuvaus

Hanke, sen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut, kuvaus toiminnasta, hankkeen tarkoitus, suunnitteluvaihe ja aikataulu sekä sijainti on kuvattu arviointiselostuksessa. Arviointiselostus sisältää vielä tietoja, jotka on tässä vaiheessa ilmoitettu arvioina tai myöhemmin päätettävänä vaihtoehtoina, mikä aiheuttaa epävarmuutta arviointituloksiin.

Hankkeen tarkoitus on muuttunut arviointiohjelman jälkeen siten, että metallituotetehtaalla ei käytetä Taivalkoskella sijaitsevan Mustavaaran kaivoksen rikastetta vanadiinin raaka-aineena, vaan vanadiinin tuotantoa suunnitellaan terästeollisuuden sivutuotteita jatkojalostamalla. Arviointiselostuksen mukaan yhtiön tavoitteena on edelleen hyödyntää tulevaisuudessa myös Taivalkosken Mustavaaran esiintymän vanadiinipitoista malmia. Kun Taivalkosken esiintymän vanadiinimalmin hyödyntämistä ryhdytään tarkemmin suunnittelemaan ja toteuttamaan tulee hankesuunnittelun yhteydessä tarkastella myös YVA-lain mukaisen ympäristövaikutustenarviointimenettelyn tarpeellisuus, koska tässä YVA-selostuksessa ei ole tarkasteltu Taivalkosken kaivoksen rikasteen hyödyntämistä metallituotetehtaalla ja siitä aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Hankkeen tekninen kuvaus on päivitetty ympäristövaikutusten arvioinnin mahdollistamiseksi, mutta se sisältää vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja mm. jäähdytysvesien ja raakaveden käsittelyn osalta ja muutoinkin alustavia suunnitelmia hankkeesta. Jäähdytys- ja raakavesien käsittelyratkaisut on esitettävä mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa yksityiskohtaisesti. Mikäli hankkeessa päädytään lopullisesti avoimeen merivesijäähdytykseen, tulee lämpökuorman aiheuttamat vaikutukset vesistölle selvittää tarkemmin ympäristölupahakemuksessa. Arviointiselostuksen kuvassa 3-4 on esitetty jäähdytysveden purkupaikaksi satama-allas. Jäähdytysveden purkupuutken rakentamisessa ja sijoittamisessa tulee ottaa huomioon sataman toimintojen ja suunnitelmien yhteensovittaminen. Liikennevirasto on lausunnossaan todennut, että Liikenneviraston ja Raahen Sataman toimesta on parhaillaan käynnissä suunnittelu Raahen 10 metrin väylän syventämisestä, jota viedään toistaiseksi eteenpäin kolmella eri kulkusyvyyssvaihtoehdolla (11 m, 11,5 m ja 12 m). Satama-altaan mahdollinen syvennystarve tulee ottaa huomioon metallituotetehtaan vesien purkupuutken asennussyvytydessä. Yhteysviranomaisen on tästä samaa mieltä, koska hankkeessa tulee huomioida riittävällä tavalla hankkeen sovittaminen yhteen muiden tiedossa olevien hankkeiden kanssa. Raahen sataman lausunnon mukaan Raahen sataman TEN-T-liikenneverkkostatusta on liikenneviraston toimesta ehdotettu korotettavan ydinverkkosatamaksi.

Hankealue ja hanketta koskevien toimintojen alustava sijoitussuunnitelma on esitetty arviointiselostuksessa ja hanketta koskevat kuva- ja karttamateriaalit on päivitetty, mikä on hyvä asia. Metallituotetehtaan käsiteltyjen jätevesien purkuputki ja -paikka, raakavesilinja ja jäähdytysveden otto- ja purkupaikka sekä sähkölinjan ja sähköaseman keskimääräinen sijainti on esitetty karttapohjalla arviointiselostuksen sivulla 34 kuvassa 3-4, mutta arviointiselostuksessa on todettu, että käsiteltyjen jätevesien purkupaikka voi muuttua jatkosuunnittelussa. Mikäli purkupaikka muuttuu on tiedot päivittää mahdolliseen ympäristölupahakemukseen ja ympäristövaikutusten paikkaansa pitävyys tarkistettava. Hankealueen toimintojen sijoittuminen on esitetty arviointiselostuksen liitteessä 2.

Hankeen edellyttämät luvat, suunnitelmat ja päätökset

Hankealue on merestä rajattua aluetta, joka on mm. täytetty sataman ruoppausmassoilla, luonnonmateriaaleilla ja SSAB:n terästehtaan prosessikuonilla. Hankealueen ja erityisesti läjitysalueiden ja altainen patoturvallisuutta koskevat selvitykset tulee esittää ympäristölupahakemuksessa riittävällä tavalla. Selvityksessä tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdolliseen padosta aiheutuvaan vahingonvaaraan ja sen vaikutuksesta padon mitoituspusterisiin. Selvitysten perusteella arvioidaan rakenteiden kuulumista patoturvallisuuslain piiriin. Patoturvallisuusviranomaisena toimii Kainuun ELY-keskus.

Sivulla 15 kappaleessa ”Jätteiden käsittelyn sekä loppusijoituksen vaikutukset” todetaan ”Hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet loppusijoitetaan hankealueen läjitysalueelle, josta osa varataan vaaralliselle jätteelle”. Selostuksen luvussa 2.9.1 todetaan, että metallitehtaan toiminta edellyttää ympäristölupaa.

Metallitehtaan ympäristöluvan tarpeen lisäksi on otettava huomioon, että toimintaa varten rakennettavien jätteiden loppusijoitusalueiden (= tavanomaisen jätteen kaatopaikka ja vaarallisen jätteen kaatopaikka) toiminnat edellyttävät ympäristölupaa, samoin myös teollisuusjätevedenpuhdistamon toiminta on ympäristöluvanvaraista toimintaa. Kaatopaikan rakenteiden suunnittelussa ja myöhemmin sen toiminnan aikana ja toiminnan päätyttyä jälkihoitovaiheessa tulee noudattaa kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013) vaatimuksia.

Liikennevirasto on tuonut lausunnossaan esille, että hankealueen koillispuolella sijaitsee Liikenneviraston VTS-tutka. Liikennevirasto on todennut, että läjitysalue ei maksimikorkeudessakaan todennäköisesti aiheuta häiriötä luotsiaseman läheisyydessä sijaitsevalle VTS-tutkalle, mutta mahdollisuus siihen on syytä huomioida. Mikäli läjitysalue aiheuttaisi häiriötä VTS-tutkalle, hankkeesta vastaavan tulee tällöin sopia mahdollisesta kompensatiotarpeesta Liikenneviraston kanssa.

Arviointiselostuksessa on todettu, että värimetalliteollisuuden BAT-referenssiasiakirjan (BREF) päivitys on parhaillaan menossa ja päivityksestä on julkaistu viimeinen luonnos (Final Draft) lokakuussa 2014. Tähän yhteysviranomaisen toteaa, että värimetalliteollisuutta (Non-Ferrous metals, NFM) koskevat päätelmät on hyväksytty kesäkuussa vuonna 2016.

Tuotantolaitos vaatii kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) mukaisen perustamisluvan. Jatkosuunnittelussa on syytä huomioida, että Tukes on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ei Turvatekniikan keskus. Kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin osalta hanke voi edellyttää toimintaperiaateasiakirjan mukaista lupaa, mutta laajuus tarkentuu suunnittelussa.

Hankevaihtoehtojen käsittely

Tässä YVA-menettelyssä tarkastellaan metallituotetehtaan rakentamista Raaheen ja sen rakentamista ja käyttöä sekä nollavaihtoehtoa (hanketta ei toteuteta). YVA-ohjelmavaiheen jälkeen hanke on muuttunut merkittävästi. YVA-menettelyn arviointiohjelman jälkeen Oulun hankevaihtoehto on jätetty pois, koska metallituotetehtaan raaka-aineeksi valittiin SSAB:n tuotannossa syntyvä kuona. Lisäksi yksikköprosessien mukainen vertailu on jätetty pois ja prosessiksi valittiin sulatuksen lisäksi hydro-metallurginen prosessi, joka mahdollistaa tuotteiden jalostamisen korkealaatuisiksi metalleiksi. Nollavaihtoehtona tarkastellaan tilannetta, jossa metallituotetehtasta ei rakenneta.

Nykytilan kuvaus

Nykytilan kuvaukset on päivitetty arviointiselostukseen ja jokaisen vaikutustyyppin kohdalla on nykytila kuvattu riittävällä tavalla.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiselostuksessa on käsitelty hankkeen aiheuttamia vaikutuksia vaikutustyypeittäin ja keskitytty merkittävimpiin vaikutustyypeihin, mikä on hyvä tapa. Arvioinnin tueksi on laadittu selvityksiä vesistömallinnuksesta, ilmapäästöistä, melusta ja asukaskysely. Tehdyt selvitykset on esitelty arviointiselostuksessa. Vaikutuksia on käyty lävitse selkeällä tavalla ja arvioiduista vaikutuksista on laadittu selkeä yhteenveto. Yksityiskohtaiset tiedot on esitetty vaikutustyyppikohtaisesti. Vaikutusten merkittävyyttä on arviointiselostuksessa arvioitu jokaisen vaikutustyyppin kohdalla erikseen havainnollisella tavalla. Vaikutusten arviointi sisältää kuitenkin vielä alustavia suunnitelmia ja vaihtoehtoisia teknisiä ratkaisuja, mikä tuo epävarmuutta arviointiin. Suunnittelun edetessä tulee huolehtia vaikutusten selvittämisen ajantasaisuudesta ja niiden mahdollisesta uudelleen arvioimisesta ympäristölupavaiheeseen.

Arviointialueen rajaukset

Arviointiselostuksessa vaikutusten tarkastelualueet on esitetty sanallisesti kussakin eri vaikutusosiossa. Yhteysviranomaisen on arviointiohjelman lausunnossa pitänyt hyvänä, että tarkastelualueet esitetään karttapohjalla, jotta arvioinnista saataisiin mahdollisimman kattava kokonaiskuva tarkastelualueen laajuuden riittävydestä. Tässä arviointiselostuksessa käsitellyllä tavalla tarkastelualueet ei välity niin selkeästi, mutta vaikutustyyppejä koskevat rajaukset käyvät ilmi.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Arviointiselostuksen luvussa 2.8 ja taulukossa 2-1 (s. 20-21) on esitetty valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) osana hankkeen liittymistä luonnonvarojen käyttöä ja ympäristön suojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Hankkeen arvioidaan toteuttavan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin olisi ollut luontevaa tarkastella YVA-selostuksessa tarkemmin luvussa 6 (Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen). Arviointia onkin tarkennettava hankkeen toteuttamiseksi tarvittavien kaavojen laadinnassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa yhteysviranomaisen on todennut, että keskeisenä valtakunnallisena alueidenkäyttötavoitteena tulee arvioida myös toimivia yhdysverkostoja ja energianhuoltoa.

Arviointiselostuksessa on esitetty maankäytön ja kaavoituksen nykytila. Maakunta-kaavatilanteen osalta Pohjois-Pohjanmaan liitto on lausunnossaan tuonut esille, että arviointiselostuksessa esiintyy hieman epätarkkuutta maakunta-kaavatilanteen osalta. Liitto toteaa lausunnossaan myös tarpeen jatkosuunnittelussa arvioida sitä, aiheutuu-ko hankekokonaisuudesta haittaa maakunta-kaavassa osoitetulle käyttötarkoitukselle (satamatoimintojen kehittämiseksi). Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Useammassa lausunnossa on myös tuotu esille, että satamatoimintojen kehityksen turvaaminen on tärkeä asia ja jossain määrin arviointiselostuksessa esitetyt jäte- ja sivutuotealueet rajoittavat ja hankaloittavat sataman kehittämistä. Raahen Satama Oy on lausunnossaan tuonut esille, että syväsatama-alueelle loppusijoitettavat kaatopaikat ovat joustamaton ratkaisu. Lausunnon mukaan ne estävät ja vaikeuttavat suuresti syväsataman liiketoiminnan kehittämistä tulevaisuudessa ja kaatopaikoista aiheutuu satamatoiminnalle pysyvä haitta eikä syväsataman vuonna 2015 valmistunutta toiminnallista yleissuunnitelmaa (layoutsuunnitelma) voida toteuttaa.

Raahen Satama Oy:n, SSAB Europe Oy:n ja Raahen kaupungin ympäristölautakunnan lausunnoissa on tuotu esille jätteiden loppusijoituspaikkojen ja sivutuotekuonien käsittelyalueita koskien vaihtoehtoisten paikkojen selvittäminen.

Arviointiselostuksessa on esitetty yleiskaavatilanne riittävästi. Asemakaavatilanteen osalta yhteysviranomaisen edellytti arviointiohjelmasta annetussa lausunnossaan hankealueen itä- ja pohjoispuolelle sijoittuvan Raahen sataman Lapaluodon satamanosan (Akm 208) huomioimista. Kaava onkin tuotu esille arviointiselostuksessa, joskin kaavan sisältöä olisi ollut hyvä kuvata arviointiselostuksessa.

Raahen kaupunki on arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossaan todennut, että alueen maankäyttö ratkaistaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella kaavalla riittäviin selvityksiin perustuen. Alueella on käynnissä yleiskaavoitus ja asemakaavoitus. Yhteysviranomaisen toteaa, että ELY-keskus voi lausua vireillä olevista kaava-hankkeista vasta yhteysviranomaisen lausunnon jälkeen.

Hankkeen maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvät arviointimenetelmät on pääosin tunnistettu. Arviointiselostuksessa vaikutusten arviointi on tiivis, osittain suppeakin. Hankkeen arvioidaan voivan vaikuttaa pitkällä aikavälillä mm. sataman laajentamiseen, vaikkakaan hankkeen ei todeta olevan ristiriidassa sataman kehittämisen suunnitelmien kanssa. Arviointiselostuksessa on myös todettu, että hanke voi rajoittaa muun teollisen toiminnan kehittymistä, jos mm. melun raja-arvot uhkaavat lähi-tön häiriintyvissä kohteissa ylittyä. Näiltä osin vaikutusten arviointia olisi tarpeen syventää. Yhteysviranomaisen toteaa myös taulukossa 6-1 esitetyn vaikutusten kokonaismerkittävyyden olevan jossain määrin ristiriitainen arviointiselostuksen luvussa 6 esitettyjen vaikutusarviointien kanssa.

Haittojen ehkäisemis- ja lieventämiskeinoina todetaan, että vaikutuksia maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen pyritään vähentämään suunnittelemalla tehdas ympäristövaikutuksiltaan mahdollisimman vähäiseksi siinä määrin kuin on teknisesti ja taloudellisesti kannattavaa. Yhteysviranomaisen toteaa ilmaisun olevan epätarkka. Mikäli tällä tarkoitetaan sitä periaatetta, että kaikki teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoiset haittojen lieventämiskeinot tullaan käyttämään, on tämä kannatettavaa. Arviointiselostuksessa olisi tässäkin tapauksessa ollut hyvä avata tarkemmin mahdollisia keinoja haittojen ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on lausunnossaan todennut, että luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta koskeva merkintä sijoittuu hankealueen ulkopuolelle. Lisäksi lausunnossa on tuotu esille, että luonnon monikäyttöaluetta koskeva kehittämisperiaatteen merkintä on esitetty poistettavaksi ehdotusvaiheessa olevassa Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakunta-kaavassa.

Tukes on todennut lausunnossaan, että alueen kaava otetaan huomioon kemikaaliturvallisuuslain mukaisessa lupakäsittelyssä. Tukes on antanut asemakaavamuutosta

koskevan lausunnon 23.11.2016 ja on lausunnossaan todennut, että kaavaluonnoksessa esitetty T/kem -kaavamerkintä mahdollistaa Seveso-direktiivin mukaisen ns. suuronnettomuusvaarallisen laitoksen sijoittumisen alueelle.

Liikennevaikutukset

Arviointiselostuksessa hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutuksia on arvioitu vertaamalla hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikaisia liikennemääriä nykyisiin liikennemääriin. Liikennevaikutuksia arvioitaessa on erityisesti huomioitu liikenneturvallisuus.

Hankkeen rakentamisen takia liikennemäärien valtatielellä 8 arvioidaan kasvavan noin 5-6%. Hankkeen toiminnanaikaisen liikennemäärän kasvun arvioidaan aiheuttavan noin 3%:n kasvun nykyiseen liikennemäärään nähden. Liikennemäärien kasvulla ei arvioida olevan yleistä vaikutusta valtatie 8 liikenneturvallisuuteen. Sen sijaan valtatie 8 ja Koksaaumontien liittymän liikenneturvallisuuteen hankkeella on merkittävä vaikutus.

Valtatien 8 ja Koksaaumontien liittymän parantaminen on rakenteilla. Valtatielle 8 tehdään muitakin parantamistoimenpiteitä, jotka edesauttavat myös metallituotetehtaan kuljetusten sujuvuutta.

Hankkeen aiheuttamat liikenteelliset vaikutukset ovat riittävästi arvioitua.

Arviointiselostuksessa on tuotu esille, että tehdas liitetään Fingridin kantaverkkoon maakaapelilla, joka rakennetaan SSAB:n tehdasalueen kautta Fingridin uudelle, vuonna 2018 valmistuvalle 110 kV:n sähköasemalle Raahessa. Liikennevirasto on lausunnossaan tuonut esille, että sähkölinja maakaapelointina tulee sijoittumaan Liikenneviraston hallinnoimien tie- ja rata-alueen yhteyteen. Rakennettaessa sähkölinjaa (ml. maakaapelit) maanteiden yhteyteen tulee huomioida Liikenneviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 22/2015; ohje tulee sopimusasioiden osalta päivittymään). Sijoitettaessa sähkölinjaa rautatien yhteyteen tulee huomioida myös Radanpidon turvallisuusohje (Liikenneviraston ohjeita 6/2015, päivitetty 1.6.2016) ja Sähkörataohje (Liikenneviraston ohjeita 7/2016).

Meluvaikutukset

Arviointiselostuksen mukaan ympäristömelun keskiäänitaso voi metallituotetehtaan toimintojen seurauksena nousta nykytilasta päiväaikaan Virpiperäntielle ja Iso-Kraaselin eteläkärjessä noin +1 dB. Lapaluodossa tai muilla asuinalueilla keskiäänitason muutos on alle 1 dB. Tulokset eivät melumallinnuksen mukaan kokonaistason osalta kuitenkaan ylitä valtioneuvoston päätöksen mukaisia melutason ohjearvoja.

Melutason ohjearvot voivat arviointiselostuksen mukaan ylittyä hankealueen pohjoispuolen luonnonsuojelualueilla Selkämatalan sekä Vesimatalan saarien luona päivällä, jossa melutason muutos nykytilasta, arviolta alle 45 dB, voi olla suurimmillaan noin +2 dB. Selkämatalan sekä Vesimatalan saarilla yöajan ohjearvoa ei arviointiselostuksen mukaan sovelleta, koska saarilla on vähän virkistyskäyttöä eikä saaria käytetä erityisesti mm. yöaikaiseen havainnointiin eikä saarilla yleisesti yövytä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksen meluvyöhykekartoilla olisi tullut esittää tarkemmin lähimpien häiriintyvien kohteiden sijainti. Laadittu meluselvitys olisi tullut liittää arviointiselostukseen. Hankkeen ympäristölupahakemuksessa tulee esittää meluselvitys, lähimmät häiriintyvät kohteet ja valitut meluntorjuntatoimet joilla päästään valtioneuvoston päätöksen mukaisiin melun ohjearvoihin.

Päästöt ilmaan ja ilmanlaatuvaikutukset

Päästö- ja ilmanlaatuvaikutuksia on arvioitu asiantuntija-arviona sekä ilmapäästöjen leviämismalliselvityksen tulosten perusteella. Ilmanlaatuun kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa on otettu huomioon metallituotetehtaan päästöt, hajupäästöt, toiminnan hajapäästöt ja kuljetusten aiheuttamat pakokaasupäästöt. Prosessikohtaisesti ilmapäästöt on esitetty liitteessä 3 lohkokaavioina, mistä ilmenee havainnollisesti, että mitä päästöjä mistäkin kohteesta muodostuu.

Arviointiselostuksen perusteella rakentamisen ja toiminnanaikaisia ilmapäästöjä pidetään vähäisinä. Arviointiselostuksessa on kuitenkin todettu, että rakentamisen aikana voi pölyä kuitenkin kertyä rakennusten tai pihamaalla sijaitsevien kohteiden pinnoille, jonka aiheuttamaa haittaa pidetään lähinnä ympäristön likaantumisenä ja viihtyisyys-haittaa aiheuttavana tekijänä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankealue sijaitsee alueella, jossa on myös muiden toimijoiden (satama, terästehdas) keskeisiä toimintoja välittömässä läheisyydessä. Yhteysviranomaisen toteaa, että pölyämisen minimoimiseen ja pölypäästöjen huomioonottamiseen tulee kiinnittää riittävästi huomiota jatkosuunnittelussa.

Toiminnan aikaisia ilmapäästöjä on selvitetty metallituotetehtaan pistemäisten päästölähteiden (7 kpl) päästöjen (typen oksidit (NO_x), rikkidioksidi (SO₂) ja hiukkaset) osalta Ilmatieteenlaitoksen laatimassa leviämismalliselvityksessä esitetyllä tavalla. Mallinnuksen tulokset edustavat normaalitoiminnasta aiheutuvia päästöjä ja tulokset alittavat selvästi voimassa olevat ilmanlaadun ohje- ja raja-arvot. Selvityksessä on todettu mm., että käytetyt lähtötiedot, kuten piipun halkaisija, poistokaasujen lämpötila ja nousunopeus vaikuttavat kuitenkin päästöjen leviämiseen ja laimenemiseen, joilla on vaikutus suoraan ilmapäästöjen leviämiseen ja laimenemiseen, joten lähtötietojen muuttuessa merkittävästi on ilmanlaadun leviämismallinnus suositeltavaa päivittää. Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että selvityksessä ei ole kuitenkaan tehty herkkyystarkastelua ko. tekijöiden merkittävytydestä tuloksiin vaikkakin on nostettu esille niillä olevan vaikutusta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että leviämismalliselvityksessä esitettyjen piippupäästölähteiden piippujen korkeudet poikkeavat arviointiselostuksen sivulla 26 todetuista piippujen korkeuksista, mikä aiheuttaa epämääräisyyttä. Leviämismalliselvityksessä ei ole huomioitu tehtaan hajapäästöjä, häiriöpäästöjä tai pahinta mahdollista päästötilannetta.

Hajapölypäästöjen osalta on asiantuntija-arviona todettu, että toiminnassa muodostuu pölyä mm. raaka-aineen purkamisesta satamassa, raaka-aineen syötöstä varastosta ulkosityttimille, raaka-aineiden, kemikaalien, sivutuotteiden ja jätteiden kuljetuksista (tiepöly), jätteiden purkamisesta läjitysalueelle ja tuulieroosiona läjitysalueilta. Yhteysviranomaisen toteaa, että hajapäästöt ovat yksi merkittävä tarkastelukohde, jota koskevat tiedot on käsitelty arviointiselostuksessa suppeasti. Arviointiselostuksen mukaan vallitsevat tuulet vuonna 2015 olivat etelä-lounas, jolloin mahdollinen pölyäminen voisi aiheuttaa vaikutuksia sataman muille toiminnoille ja Lapaluodon alueelle. Arviointiselostuksessa on hajapölypäästöjen todettu aiheuttavan mm. paikallista likaantumista ja viihtyisyys-haittaa, pölyvaikutuksia noin 20–30 metrin etäisyydellä kuljetusreitistä ja läjitysalueiden pölyn vähäistä leviämistä pohjois- ja koillispuoliselle täyttöalueelle ja merenlahteen.

Ympäristölupahakemukseen tulee selvittää tarkemmin ilmapäästöjä, niiden arviointia ja vaikutuksia myös Raahen alueen ilmanlaatuun. Lisäksi ympäristölupahakemukseen tulee selvittää mahdollisimman luotettavasti ja perustellusti hajapölyn ja häiriöpäästöjen aiheuttamat vaikutukset. Erityisesti tulee kiinnittää huomioita hajapölyn aiheuttamien päästöjen ja niiden vaikutusten arviointiin hankealueen välittömässä läheisyydessä, missä sijaitsee muiden toimijoiden toimintoja (mm. sataman toimintot). Arviointiselostuksessa on esitetty toimenpiteitä hajapölyn minimoimiseksi yleisellä tasolla, toimenpiteiden toteuttamiskelpoisuutta ja tehokkuutta tulee edelleen sel-

vittää. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealue tulee sijaitsemaan erittäin tuuliherkällä alueella meren äärellä, jolle on tyypillistä tuulisuus. Ei voida puhua poikkeuksellisesta tilanteesta silloin, kun tuulee.

Kasvihuonekaasupäästöjen vaikutukset

Arviointiselostuksessa on käsitelty kasvihuonekaasun, hiilidioksidin (CO₂) lisääntymistä hankkeen vaikutuksesta Raahen alueella lukuarvoina. Metallituotetehtaan prosessiperäiset hiilidioksidipäästöt aiheuttavat noin kahdeksan prosentin kasvun Raahen kokonaishiilidioksidipäästöihin. Hankkeen ostosähkön aiheuttamat keskimääräiset hiilidioksidipäästöt ovat huomattavat ollen 115 kt/v CO₂-ekv, kun ne ovat Raahessa olleet vuonna 2014 65,9 kt CO₂-ekv. Yhteysviranomaisen toteaa, että valtioneuvosto on 24.11.2016 hyväksynyt kansallisen energia- ja ilmastostrategian vuoteen 2030. Strategiassa linjataan konkreettisia toimia ja tavoitteita, joilla Suomi saavuttaa Sipilän hallitusohjelmassa ja EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030. Ympäristölupahakemukseen tulee tarkentaa kasvihuonepäästöjen merkitystä maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla, sekä tuoda esille, miten kansalliset energia- ja ilmastotavoitteet otetaan hankkeessa huomioon.

Ympäristölupahakemuksessa on hyvä tuoda esille mahdollinen liittyminen energiatehokkuussopimusten piiriin.

Jätteiden ja niiden loppusijoituksen vaikutukset

Tuotanto

Luvun 3.1 mukaan metallituotetehdas käsittelee 285 000 t/v vanadiinipitoista raakaainetta, LD-kuonatuotetta, joka on peräisin SSAB:n terästuotantolaitoksilta Suomesta ja Ruotsista. Tekstistä ei käy ilmi onko ko. LD-kuona tuotannossa syntyvä tuote vai onko se saanut sivutuoteluokituksen tai EoW-luokituksen tai onko se luokiteltava jätteeksi.

Samassa luvussa mainitaan myös valmistettavina myyntituotteina mm. sivutuotekuona: "Sivutuotteiksi jalostettavia kuonia muodostuu noin 288 000 tonnia vuodessa".

Jätelain 5 §:ssä on määritelty jäte sekä sivutuotteen ja jäteluokittelun päättymisen (EoW) kriteerit. Sivutuotteeksi voidaan määritellä ainoastaan tuotantoprosessin olennaisena osana syntyviä ns. jäännöstuotteita, jotka syntyvät prosessin sivutuotteena varsinaisen päätuotteen ohella. Jotta aine tai esine voitaisiin luokitella sivutuotteeksi eikä jätteeksi, sen tulee täyttää kaikki jätelain 5 §:n 2 momentissa säädetyt arviointiperusteet. Esimerkiksi materiaalia tulee voida käyttää sellaisenaan tai sen jälkeen, kun sitä on muunneltu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti. Ja toisaalta, jos materiaalia joudutaan käsittelemään jätteenkäsittelylle tarkoitettuun teknikkoon ennen kuin se voidaan käyttää, se voi olla osoituksena materiaalin luokitukselta jätteeksi. Sivutuote ei ole jätettä eikä siihen sovelleta jätelain tai sen nojalla annettuja säädöksiä. Tämän vuoksi sivutuote rinnastuu mihin tahansa vastaavaan tuotteeseen ja siihen sovelletaan kyseistä tuotetta koskevia tuotesäätelyä (kuten esimerkiksi REACH-asetus tai CLP-asetus). Vastaavasti, jos kaikki vaaditut arviointiperusteet eivät täyty, materiaali on luokiteltava jätteeksi.

Säännöstä koskevissa perusteluissa (HE 199/2010 vp) todetaan, että sivutuotteen määritelmää sovellettaisiin suoraan hallintopäätöksissä, kuten esimerkiksi ympäristölupamenettelyssä. Näin ollen jätteen haltija ensisijaisesti luokittelisi aineen tai esineen jätelain 5 §:n 2 momentissa säädettyjen luokitteluperusteiden perusteella. Luokituksen sisältyvä tietoaineisto olisi syytä tallentaa ja luokitukselta olisi tarvittaessa neuvoteltava valvontaviranomaisen kanssa. Ympäristöluvanvaraisen toiminnan osalta

luokitusehdotus tulisi lupaviranomaisen tarkasteltavaksi lupa-asian käsittelyn yhteydessä.

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty täyttääkö materiaali, joka on nimetty ”mineraalituotteiksi jalostettavat sivutuotekuonat” jätelain 5 §:ssä sivutuotteelle säädetty arviointikriteerit, eikä sitä millä tavoin kuonia on jalostettava ennen kuin ne kelpaavat myyntituotteeksi. Sivutuoteluokittelun arviointiperusteet tulee esittää mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa ottaen huomioon, mitä luokittelun perusteista on säädetty jätelain 5 §:n 2 momentissa. Yhteysviranomaisen toteaa, että mikäli jakeet eivät ole sivutuotteeksi luokiteltavaa materiaalia edellä mainitun perusteella, tulee niitä käsitellä jätteinä.

Luvussa 3.4.1 on lueteltu tuotannon raaka-aineet, jossa todetaan mm. ”tuotannon raaka-aineista konvertteriroiskeet, alumiinisilppu ja teräsromu (rautaoksidi) on luokiteltu jätteiksi.” Raaka-aineet on koottu taulukoon 3-6, jossa olisi tullut myös ilmoittaa jätteeksi luokiteltavien raaka-aineiden jäteluokitus (VNA 179/2012, liitteen 4 jäteluettelo yleisemmistä jätteistä ja vaarallisista jätteistä sellaisena kuin se on muutettu VNA:lla 86/2015). Viimeistään mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa tulee esittää riittävä selvitys käytettävien jätteraaka-aineiden jäteluokituksesta.

Hankealueen rakenteet

Luvussa 3.2 tarkastellaan hankealueelle rakennettavia rakennuksia ja muita toimintoja. Tekstissä ei mainita lainkaan perustettavaa jätteen loppusijoitusaluetta (= kaatopaikka, ml. vaarallisen jätteen kaatopaikka) eikä teollisuusjätevedenpuhdistamo tai muita jätteenkäsittelytoimintoja varten mahdollisesti tarvittavia tiloja tai alueita. Liitteen 2 aluelayout-kuvassa on kuitenkin esitetty tavanomaisen jätteen kaatopaikan (p-a 2,6 ha) ja vaarallisen jätteen kaatopaikan (p-a 1,0 ha) sijoituspaikat sekä ilmeisesti kuvassa merkintä ”4. Vesienkäsittely” tarkoittaa teollisuusjätevedenpuhdistamo. Kuonien käsittelykenttä on mainittu teknisessä kuvauksessa ja kuvassa 11-1, mutta arviointiselostuksesta ei ilmene tarkemmin mitä toimintoja kuonienkäsittelykentällä tehdään. Kuonien käsittelyalueen sijoittumista ei ole myöskään esitetty arviointiselostuksen liitteen 2 aluelayout-kuvassa. Ympäristölupahakemuksessa tulee kuonankäsittelyalue kaikkine toimintoineen ja ympäristö- ja yhteisvaikutuksineen esittää kattavasti.

Arviointiselostuksessa on läjitysalueiden käyttöäksi todettu 15 vuotta ja koko metallituotetehtaan käyttöäksi vähintään 30 vuotta. Arviointiselostuksessa esitetyt tiedot läjitysalueiden sulkemisen jälkeen ovat puutteelliset. Ympäristölupahakemuksessa tulee tarkastella läjitysalueiden vaikutuksia kokonaisuutena myös suunnitellun läjitysalueen käyttöajan jälkeen sekä tuoda kattavasti esille miten jätteiden loppusijoittaminen hoidetaan läjitysalueiden sulkemisen jälkeen.

Jätteet

Selostuksen jätteitä ja jätehuoltoa koskevassa tekstissä ei erityisesti tuoda esille sitä, miten toiminta järjestetään siten, että siinä noudatetaan jätelain 8 §:ssä tarkoitettua toiminnanharjoittajaa velvoittavaa etusijajärjestystä. Toiminnan mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa tulee tuoda riittävällä tavalla esille se, miten etusijajärjestystä noudatetaan toiminnassa.

Taulukossa 3-13 on esitetty metallitehtaan arvioidut kiinteiden jätteiden vuosittain syntyvät määrät ja laadut. Taulukossa olisi tullut esittää myös mainittujen jätteiden jäteluokitus. Luvussa 3.9.2 todetaan, että läjitysalueet suunnitellaan siten, että alueen sisällä on mahdollista erotella kuivana läjitettävät sekä lietteenä pumpattavat jätteet. Arviointiselostuksessa ei ole kuitenkaan erikseen esitetty tietoja lietteenä pumpatta-

vista jätteistä ja niiden ominaisuuksista, lukuun ottamatta luvussa 3.7 olevaa mainintaa prosessijäteveden käsittelyssä syntyvistä lietteistä. Vaarallisen jätteen kaatopaikalle sijoitettavista jätteistä ei ole esitetty tarpeellisia tietoja (kuten jätenimikkeet, jäteluokat ja jätteiden vaaraominaisuudet). Taulukossa 3-13 mainitut vaaralliset jätteet (akut, öljypitoiset jätteet, paristot, yms.) ovat sellaisia jätenimikkeitä, joita ei voida sijoittaa kaatopaikalle, vaan ne tulee toimittaa luvan omaavaan asianmukaiseen käsittelypaikkaan, jossa niistä otetaan talteen kierrätettävät aineet. Tällaiset mainitut jätteet ovat yleensä toiminnassa laitteistojen ja tilojen käytössä syntyviä eikä varsinaisia prosessijätteitä. Taulukossa ei siten ole mainittu (tai luokiteltu taulukossa mainittuja jätteitä vaarallisiksi jätteiksi) metallitehtaan prosessissa syntyviä vaarallisia jätteitä, joita varten on suunniteltu rakennettavaksi oma vaarallisen jätteen kaatopaikka.

Viimeistään mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa tulee esittää kattavat tiedot toiminnassa vastaanotettavista (jätteraaka-aineet) ja syntyvistä jätteistä, niiden määrästä, ominaisuuksista, luokittelusta, välivarastoinnista ja loppusijoituksesta omassa toiminnassa sekä muualle käsiteltäväksi toimitettavien jätteiden toimituspaikoista. Viimeistään ympäristölupahakemukseen tulee liittää jätelain 120 §:ssä tarkoitettu suunnitelma jätteen käsittelyn seurannan ja tarkkailun järjestämisestä.

Prosessijätevesien käsittely ja jäteveden käsittelyssä syntyvät lietteet

Luvussa 3.7. todetaan, että prosessijätevedet puhdistetaan tehtaan kemiallisella jätevedenpuhdistamolla. Jäteveden käsittelyssä syntyvät lietteet loppusijoitetaan tehdasalueen omalle läjitysalueelle. Vanadiinisakeuttimen ylite käsitellään erillisessä käsittelyssä jätevedenpuhdistamolla ennen yhdistämistä muiden prosessijätevesien kanssa. Puhdistusprosessissa syntyy hydroksidisakkaa, joka pumpataan tehdasalueen läjitysalueelle.

Läjitysalueella tarkoitettaneen alueelle rakennettavaa kaatopaikkaa. Lietteen haitta-ainepitoisuuksista ei ole esitetty selvitystä arviointiselostuksessa. Riittävät tiedot toiminnassa syntyvien lietteiden jäteluokituksista ja mahdollisista vaaraominaisuuksista sekä vuosittaisista määristä tulee selvittää ja esittää viimeistään mahdollisessa ympäristölupahakemuksessa.

Lisäksi on huomattava, että likaantuneet hulevedet on luokiteltava jätevedeksi YSL 5 §:n 13 kohdan mukaisesti.

Kaatopaikkojen ympäristövaikutusten arviointi

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n 11a kohdan mukaan vaarallisen jätteen kaatopaikkaan sekä saman pykälän 11 c kohdan mukaan yhdyskuntajätteiden tai -lietteiden kaatopaikkaan, joka on mitoitettu vähintään 20 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle ja 11d kohdan mukaan muihin kuin edellä mainittuihin kaatopaikkoihin, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksen luvussa 4.1 "YVA-menettelyn tarve ja tavoite", ei ole todettu tämän hankkeen läjitysalueiden (kaatopaikat) kuuluvan YVA-menettelyn soveltamisalaan.

Arviointiselostuksessa on esitetty alueelle rakennettavista kaatopaikoista hyvin suppeat tiedot, jonka ei voida katsoa kokonaisuutena arvioiden täyttävän kaatopaikan YVA-menettelyssä edellytettäviä tietoja, erityisesti kun otetaan huomioon mitä tietoja kaatopaikkojen toiminnasta olisi tullut esittää, jos kaatopaikka-hankkeet olisivat olleet erillisessä YVA-menettelyssä. Esimerkiksi kaatopaikkojen koko elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset (mukaan lukien toiminnan päättymisen jälkeinen tilanne) on esitetty puutteellisesti. Samoin kaatopaikkojen sijoittuminen välittömästi meren läheisyyteen ja siitä aiheutuvat vaikutukset (esimerkiksi merenpinnan vaihtelut, tulvat, myrs-

kytuulet, ilmastonmuutoksen vaikutus merenpinnan korkeuksiin pitkällä aikavälillä, tms.) kaatopaikkojen rakennevaatimuksiin tai kaatopaikkojen toimintaan on esitetty puutteellisesti, myös kaatopaikkoja koskeva vesien hallinta on käsittelemättä riittävän yksityiskohtaisesti ja kaatopaikkojen vaikutusta maisemakuvaan mereltä päin katsottaessa ei ole tuotu esiin arvioinnissa. Lisäksi kaatopaikkojen ja sivutuotevarastoalueen aiheuttamaa pölyämistä kaikkina vuoden aikoina, pölyämisen vaikutuksia, myös vaikutuksia alueen muihin toimintoihin on tarkasteltu kevyesti. Muutoinkin läjitysalueiden yhteensovittamista alueen muiden toimintojen kanssa ei ole selvitetty riittävästi. Yhteysviranomaisen toteaa, että läjitysalueen kaikki ympäristövaikutukset (edellä mainitut puutteet on otettava huomioon) ja yhteisvaikutukset tulee täydentää riittäväällä tavalla viimeistään ympäristölupahakemukseen. Mikäli hankevastaava aikoo perustaa vaarallisen jätteen kaatopaikan tai vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle suunnitellun kaatopaikan, tulee kaatopaikoille toteuttaa oma erillinen YVA-menettely.

Läjitysalueiden sijoittuminen

Hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin on todettu arviointiselostuksen kohdassa 2.7, jossa on todettu, että tehtaan rakentaminen tukee alueen jo olemassa olevia toimintoja, kuten terästehtaan toimintaa ja sataman toimintojen kehittämistä mm. kolmannen syväsatamanlaiturin rakentamista. Raahen Satama Oy on lausunnossaan taas todennut, että selostuksessa esitetyt kaatopaikka-alueet tulisivat oleellisesti rajoittaman ja hankaloittamaan laiturin tausta- ja varastoalueen käyttöä. Lisäksi syväsatama-alueelle loppusijoitettavat kaatopaikat ovat Sataman mielestä joustamaton ratkaisu, joka estää ja vaikeuttaa suuresti syväsataman liiketoiminnan kehittämistä tulevaisuudessa. Sataman mielestä kaatopaikka aiheuttaa satamatoiminnalle pysyvän haitan. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeen toteuttamisen lähtökohtana on ollut sataman tulevaisuuden suunnitelmien yhteensovittaminen tämän hankkeen kanssa. Myös Raahen kaupungin ympäristölautakunta ja SSAB ovat tuoneet lausunnoissaan selvästi esille suunniteltujen kaatopaikka-alueiden mahdolliset vaikutukset ja niiden epäedulliset sijoituspaikat. Arviointiselostuksesta saatujen lausuntojen perusteella yhteensovittaminen ei välttämättä onnistu tässä arviointiselostuksessa esitetyn mukaisena ja yhteysviranomaisen mielestä yhteensovittamisen edellytysten täyttymiseksi tehtäviä toimenpiteitä tulee selvittää.

Yhteysviranomaisen pitää suunniteltuja läjitysalueiden (kaatopaikkoja) sijoittamispaikkoja epäsuotuisina, joiden arviointiin liittyy epävarmuuksia ja puutteita. Sijoittamispaikkojen epäsuotuisuus, mahdolliset riskit ja niiden yhteensovittamisedellytysten täyttymisen huoli käyvät ilmi myös tässä lausunnossa todetusti ja arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista. Yhteysviranomaisen mielestä hankevastaavan tulee edelleen selvittää myös muita vaihtoehtoisia läjitysalueiden sijoituspaikkoja hankealueella tai sen ulkopuolella ja vertailla eri vaihtoehtoisista sijoituspaikoista aiheutuvia vaikutuksia kokonaisvaltaisesti (ympäristövaikutukset, yhteisvaikutukset, toimintojen yhteensovittaminen).

Vaikutukset vesistöihin ja veden laatuun

YVA-selostuksessa on asianmukaisesti arvioitu Mustavaaran metallituotetehtaan vaikutuksia Raahen edustan merialueen vedenlaatuun ja ekologiseen tilaan.

YVA-selostuksessa on arvioitu, että Raahen edustan typpipitoisuus nousee niin, että typpipitoisuuden ilmentämä ekologinen luokitus laskee hyvästä tyydyttävään, vaikka kokonaisuutena ekologinen luokka ei muutu. Euroopan unionin tuomioistuin totesi päätöksessään EUTI C-461/13 (Weser-joen syventämishanke), että hankkeelle ei voida myöntää lupaa ilman poikkeusta, jos se aiheuttaa vesimuodostuman tilan huo-

nonemisen tai vaarantaa hyvän tilan saavuttamisen. Erityisen tiukan päätöksestä tekee se, että siinä katsotaan tilan huononemista olevan jo yhden laadullisten tekijän huononeminen yhdellä luokalla, vaikka vesimuodostuman ekologinen luokka ei alentuisi. Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamiseksi uuden merkittävän hankkeen kohdalla on vesienhoitosuunnitelmassa esitettävä selvitys laissa asetettujen edellytysten toteutumisesta sekä selvitys hankkeen aiheuttamista muutoksista vesimuodostumassa ja sen tilassa (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1299/22004 23§). Mustavaaran metallituotetehtästä ei ole käsitelty Oulujoen-lijojen vesienhoitosuunnitelmassa uutena merkittävänä hankkeena. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan typpipitoisuus ei kuitenkaan ole EUTIn päätöksessä tarkoitettu laadullinen tekijä, vaan ainoastaan luokittelua tukeva tekijä. Kasviplanktonin biomassassa on ekologisen luokittelun laadullinen tekijä, joten typpipitoisuuden kasvun vaikutusta a-klorofyllipitoisuuteen tulee arvioida. Levätuotannossa fosforin ja typen keskinäinen painosuhde on noin 1:7. Raahen edustalla kokonaistyppipitoisuus suhteessa kokonaisfosforiin on ainakin kesällä selkeästi suurempi, joten fosfori on todennäköisesti pääasiallisesti ns. minimiravinne. Tällöin typpipitoisuuden kasvu ei suoraan lisää perustuotantoa. Tarkemman käsityksen saamiseksi minimiravinnetarkastelua tulisi tehdä liukoisilla ravinteilla ja eri ajanjaksoilla.

Ekologisen luokituksen mukainen a-klorofyllin pitoisuus Raahen edustan vesimuodostumalla ilmentää nykytilassa tyydyttävää tilaa, mutta on varsin lähellä hyvän rajaa. Myös pohjaeläimistön osalta luokitus on tyydyttävä, mutta tila on lähellä hyvän rajaa. YVA-selostuksessa on arvioitu, että niin suurta muutosta merialueen tilassa ei tapahdu, että ekologinen luokitus kokonaisuutena muuttuisi. Yhteysviranomaisen arvio on, että typpipitoisuuden kasvu ei ole niin suuri, että se voisi heikentää minkään biologisen (laadullisen) tekijän ilmentämää ekologista luokkaa Raahen edustan vesimuodostumassa.

Hankkeen vaikutuksia ei ole arvioitu Perämeren ulompiin rannikkovesiin kuuluvassa Raahe-Hailuoto –vesimuodostumassa. Mallinnuksen mukaan vaikutukset kohdistuvat merkittävältä osin myös sinne. Sen ekologinen tila on arvioitu luokkaan hyvä. Biologisia tekijöistä a-klorofyllin keskiarvo seitsemän paikan kesäkausien tulosten keskiarvoista 2,6 µg/l ilmentää tyydyttävää tilaa ja kasviplanktonin kokonaisbiomassa yhdestä näytteestä ilmentää erinomaista tilaa. Pohjaeläimet kolmelta havaintopaikalta ilmentävät hyvää tilaa. Fysikaalis-kemiallisista tekijöistä kesäaikainen kokonaisfosforipitoisuus ilmentää tyydyttävää tilaa ja kokonaistyppipitoisuus hyvää tilaa. Yhteysviranomaisen arvion mukaan ei ole luultavaa että typpipitoisuuden kasvu heikentäisi minkään biologisen (laadullisen) tekijän ilmentämää ekologista luokkaa myöskään Raahe-Hailuoto –vesimuodostumassa, mutta tätä tulisi hankkeesta vastaavan arvioida viimeistään ympäristölupaa haettaessa.

YVA-selostuksen mallinnustulosten mukaan ammoniumtyppipitoisuus kasvaa huomattavasti etenkin talviaikaan ja pohjakerroksessa. Vesistöissä ammoniumtyppi hapettuu nitraatiksi, talvella hitaammin kuin kesällä. Hapettuminen kuluttaa happea vesistöistä ja pH laskee. YVA-selostuksessa todetaan, että mikäli happivajetta esiintyy, se todennäköisemmin keskittyy purkualueen läheisyyteen syvännealueelle, missä ammoniumtypen pitoisuuslisäykset ovat suurimmat. Purkupaikan lähistöllä talviaikainen pitoisuuslisäys on todella merkittävä. Pohjanläheisen happitilanteen heikentyminen voi johtaa muun muassa fosforin vapautumiseen pohjasedimentistä.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Mustavaaran metallituotetehtaan vesistövaikutuksia Raahen edustalla on arvioitu varsin hyvin laskennallisesti ja mallinnuksen avulla. Näitä on arvioitu hyvin myös suhteessa vesienhoidon ja merenhoidon tavoitteisiin. YVA-selostuksessa olisi kuitenkin voinut vielä hieman perusteellisemmin arvioida ravinnepitoisuuksien kasvun merkitystä eliöstöön. Vaikutukset tulisi arvioida niissä vesimuodostumissa joihin vaikutukset ulottuvat. Ainakin ympäristölupavaiheessa typpipitoisuuden kasvun vaikutusta tulee riittäväällä tasolla arvioida suhteessa kasvi-

planktonin biomassan kasvuun, sekä tulee arvioida ammoniumtyppipitoisuuden vaikutusta pohjan happitilanteeseen ja sen vaikutuksia eliöstöön ja esimerkiksi fosforin vapautumisen kautta mahdollisesti rehevöitymiseen.

Valtioneuvoston asetuksella vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (VNA 1077/2006) on tavoitteena lopettaa kerralla tai vaiheittain vesiympäristölle vaarallisten aineiden päästöt ja huuhtoutumat pintavesiin sekä vähentää vaiheittain haitallisten aineiden päästöjä ja huuhtoutumia. Kadmium on yksilöity vesiympäristölle vaaralliseksi aineeksi jonka päästöraja-arvo määrätään ympäristöluvassa. Päästöraja-arvon tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan ja kadmiumille se on 10 µg/l tai sitä tiukempi. YVA-selostuksessa on laskennallisesti arvioitu etteivät ympäristölaatumit ylity vedenlaadun seurantapaikoilla. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointi tulee tehdä purkupaikalla ja sen välittömässä läheisyydessä. Ympäristöluvassa voidaan toiminnanharjoittajan hakemuksesta määrätä sekoittumisvyöhykkeestä, jolla ympäristölaatumit voivat ylittyä.

Merivesijäähdytystä on pidetty arviointiselostuksessa todennäköisempänä toteutus-tapana tornikiertojäähdytykseen verrattuna. Arviointiselostuksen perusteella merivesijäähdytyksen vaatima vedenkulutus on noin 17 520 000 m³/v. Jäähdytysveden lämpötilan on arvioitu nousevan tehtaalla noin 18 °C ja laskennallinen lämpökuorma olisi noin 1 320 TJ/v. Arviointiselostuksessa on sanallisesti arvioitu, että lämpökuorman ei ole arvioitu leviävän satama-allasta ja laivaväylää pidemmälle ja lämpövaikutuksella ei ole arvioitu olevan haitallisia vaikutuksia. Ympäristölupahakemuksessa tulee esittää tarkemmin perusteltuna lämpökuorman aiheuttamat vaikutukset.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vesistö rakentamisen aikana tulee riittävällä tavalla huolehtia siitä, että alueen muiden toimijoiden toteuttama vedenotto (mm. laatu) ei vaarannu.

Arviointiselostuksessa on todettu, että prosessivesi otetaan tehtaalle Kuljunlahdesta, joka on SSAB:n terästehtaan vedenkäyttöä varten padottu makeavesiallas. Kuljunlahden pintaa säännöstellään Haapajärven tekoaltaan avulla. Metallituotetehtaan Kuljunlahdesta ottama raakavesimäärä (1,3 milj. m³, 150 m³/h) tarkoittaa noin 2 % lisäystä Kuljunlahden vedenottomäärään. Arviointiselostuksessa on todettu, että metallituotetehtaan vedenotolle on haettava lupa, ja sen yhteydessä voidaan arvioida tarkemmin vedenoton vaikutukset Kuljunlahdessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että vedenoton aiheuttamat vaikutukset Kuljunlahteen ja olemassa oleviin säännöstelylu-piin tulee selvittää tarkemmin ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksessa. Selvityk-sessä tulee kiinnittää huomioita myös alivirtaama-aikojen vesien riittävyteen. SSAB Europe Oy:n Raahen tehdas vastaa tällä hetkellä Haapajärven, Siniluodonlahden ja Kuljunlahden sekä niihin liittyvistä joista muodostuvan makeavesijärjestelmän säännöstelystä.

Yhteysviranomaisen toteaa, että ympäristölupavaiheessa tulee hanketta koskeva vesienhallinta (vesitase) esittää kattavasti.

Vaikutukset kaloihin ja kalastukseen

Vaikutuksia on selvitetty vesistömallinnustulosten ja Raahen edustan kalastosta ja kalastuksesta olemassa olevan tiedon perusteella. Selvitykseen on myös Raahen kalastajainseuralta pyydetty kannanottoa. Yhteysviranomaisen mielestä selvitykset ovat pohjautuneet riittävään tietoon. Keskeisimmät vaikutukset kalastolle aiheutuvat käsiteltyjen jätevesien johtamisesta purkuputkea pitkin noin 2 kilometrin päähän merialueella. Vaikutuksia purkuputken välittömässä läheisyydessä on arvioitu vähäisiksi, mutta lievällä rehevöitymisellä voi olla kuitenkin merkitystä ja verkkojen limoittuminen voi olla mahdollista purkupisteen ympäristössä. Haittojen lieventäminen on mahdollis-

ta tehokkaalla jäteveden puhdistuksella ja purkuputken sijoittamispaikan huomioimisella. Arvioidaan voidaan pitää oikeansuuntaisena.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

Hankealueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita ja maaperä on merestä täytettyä aluetta, joka on muokattua aluetta. Tämän hankkeen mukaisessa toiminnassa on kyse ympäristönsuojelulain 527/2014 mukaisesta direktiivilaitoksen toiminnasta. Ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaisesti toiminnanharjoittajan on laadittava maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys, joka on liitettävä ympäristölupahakemukseen.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimiin ja suojelukohteisiin

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen vaikutuksia kasvillisuuteen, eläimistöön ja erityyppisiin suojelualueisiin ja muihin arvokkaisiin luonnon monimuotoisuuskohteisiin on arvioitu asiantuntijatyönä. Tähän arviointikokonaisuuteen liittyviä maastoselvityksiä ei ole arviointiin liittyen tehty. Arvioinnin johtopäätöksenä todetaan, että ”mallinustulosten perusteella hakkeesta ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia, jotka näkyisivät muutoksina Natura-alueen kasvillisuudessa”. Virkkeellä viitataan ilmeisesti Raahen saariston Natura 2000 –alueeseen. Luvussa 14.4 todetaan kuitenkin, että ”typpipitoisuudet voivat kasvaa myös Natura-alueella. Typpipitoisuuksien kasvu voi lisätä rannikkoalueella rehevyyttä, joka voi puolestaan lisätä rannoilla mm. ruovikoitumista ja umpeenkasvua. Tämä voi heikentää Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien ja lajien tilaa.” Esitettyä päätelmää voidaan pitää oikeana ja sen perusteella arvioinnissa esitetty päätelmä, ettei kasvillisuudessa tapahdu muutoksia on ristiriidassa edellisen kanssa.

Yleisesti tiedetään, että meriveden rehevöityminen typpi- ja fosforikuormituksen seurauksena on aiheuttanut varsinaisten vesialueiden lisäksi myös ranta-alueiden rehevöitymistä pitkällä aikavälillä. Rantojen rehevöityminen näkyy selvimmin ilmaversoikasvillisuuden määrän kasvuna. Perämeren alueella etenkin järviruokokasvustojen runsastuminen vesien rehevöitymisen seurauksena on vähentänyt matalakasvuisten merenrantaniittyjen määrää ja vaikuttanut haitallisesti luontotyyppille ominaiseen eliölajistoon. Sekä luontotyyppi että useat sille ominaiset eliölajit ovat valtakunnallisten arviointien mukaan uhanalaisia. Vaikka YVA-selostuksen ja siihen liittyvän mallinnuksen perusteella ajalliset päästöarvot typen osalta jäävät verrattain pieniksi raja-arvoihin verrattuna, lisääntyvällä ja pitkäkestoisella typpikuormituksella voi olla haitallisia vaikutuksia alueen kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ja sitä kautta myös muuhun eliölajistoon. Toiminnan ja siitä johtuvan ympäristökuormituksen pitkäaikaisvaikutuksia ei ole arviointiselostuksessa kuvattu kasvillisuuden, eläimistön eikä suojelualueiden kannalta. Toiminnasta aiheutuvien päästöjen, leviämismallinnuksen ja johtopäätösten muodostamasta ketjusta puuttuu analyysi, joka on johtanut johtopäätöksiin. Leviämismallissa käytetyt kartat ovat rajaukseltaan suppeita ja esimerkiksi hankkeen vaikutusalueella oleva Natura-alue, Kuljunmäen niitty, jää karttaselitteen alle.

Arviointiselostuksessa on todettu, että vesistövaikutusten perusteella ja varovaisuusperiaatteeseen nojaten varsinaisen, luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin laatiminen Raahen saariston Natura-alueelle on hankkeen osalta tarpeen. Yhteysviranomaisen toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle on 4.11.2016 toimitettu ko. arviointi. ELY-keskus antaa arvioinnista lausunnon erikseen.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Arviointiselostuksessa on tuotu esille maiseman ja kulttuuriympäristön nykytila. Arviointiselostuksen mukaan maisemavaikutusten tarkastelualueen laajuudeksi on määri-

telty noin kolme kilometriä ja yleispiirteisessä arvioinnissa on tarkistettu myös tätä kauempana olevia kohteita. Arviointi on perustunut olemassa oleviin selvityksiin, hankkeen suunnitelma-aineistoon, paikkatietoaineistoon, valokuviiin sekä kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin.

Hankkeen maisemallisten vaikutusten arvioidaan rajoittuvan pääasiassa ranta-alueen merimaisemaan ja satama-alueelle. Alueen todetaan toimineen tehdasympäristönä jo pitkään. Maisemamuutosten todetaan olevan suuria, mutta koska satamaympäristö alueena ei ole herkkä, arvioidaan maisemalliset vaikutukset siten kohtalaisiksi tai vähäisiksi. Yhteysviranomaisen toteaa arvion pääosin oikeansuuntaiseksi, mutta toteaa että sanallisessa vaikutusten arvioinnissa on ristiriitaa taulukossa 16-1 esitetyn maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten kokonaismerkittävyyttä osoittavan taulukon kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan museo on todennut arviointiselostuksesta antamassa lausunnossaan, että vaikutusalueella olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on selvitetty arviointiselostuksessa. Selostuksessa on arvioitu, ettei hankealueelta tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ollut huomauttamista arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta, eikä maalla sijaitsevan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Yhteysviranomaisen toteaa, että Museoviraston kanssa on keskusteltu vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta erikseen ja museovirasto on todennut, että tulevan tehtaan alueen eräillä osilla on tehty 2000-luvulla kaksi inventointia vedenalaisen kulttuuriperinnön kartoittamiseksi. Kummassakaan inventoinnissa ei löytynyt uusia kohteita. Museovirasto pitää tehtyjä inventointeja riittävinä vedenalaisen kulttuuriperinnön kannalta eikä näe esteitä hankkeen jatkamiselle. Mikäli rakennustöiden aikana löydetään uusia vedenalaisia muinaisjäännöksiä, tulee niistä ilmoittaa muinaismuistolain (295/1963) mukaisesti Museovirastoon. Yhteysviranomaisen toteaa, että Museoviraston vaatimus ilmoittamisesta tulee huomioida vesirakentamisen yhteydessä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen aiheuttamia merkittävimpiä vaikutuksia aiheutuu pääosin lisääntyvästä liikenteestä rakentamisen aikana ja melu-, ilmanlaatu- ja liikennevaikutuksista toiminnan aikana. Haitalliset vaikutukset on kuitenkin arvioitu vähäisiksi. Vaikutuksia arvioitiin asiantuntijatyönä, selvitettiin toteutetulla asukaskyselyllä ja pienryhmätilaisuuksien avulla. Arviointiin käytetyt menetelmät ja tulokset on esitetty arviointiselostuksessa. Asukaskysely lähetettiin 500 kotitalouteen ja vastauksia saatiin 115 kpl. Arviointiselostuksen mukaan asukaskyselyn tulosten perusteella selkeä enemmistö vastaajista pitää hanketta kannatettavana. Muun muassa vaikutukset alueen talouteen ja työllisyyteen koettiin positiivisena ja kielteisenä tai melko kielteisenä on pidetty vaikutuksia vesistöön ja veden laatuun, ilmanlaatuun, alueen äänimaisemaan ja kasvillisuuteen ja eläimistöön. Asukaskyselyn keskeisimmät tulokset on esitetty arviointiselostuksen liitteenä olleessa erillisraportissa. Yhteysviranomaisen mielestä toteutettua arviointia voidaan pitää monipuolisena ja tässä hankkeessa riittävän laajasti toteutettuna ja asianmukaisesti laadittuna.

Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön

Hankkeella on huomattava positiivinen vaikutus luonnonvarojen käyttöön mm. raaka-aineen osalta, jolla korvataan louhittavaa malmia. Arviointiselostuksessa on todettu, että osa SSAB:n kuonasta on kierrätetty terästeollisuuden prosesseissa, mutta osa

olisi sijoitettu kaatopaikoille. SSAB Europe Oy Raahen tehdas on lausunnossaan tuonut esille, että asiakohdat eivät täysin pidä paikkansa. Tällä hetkellä SSAB:n terästehtailla syntyviä LD-kuonia käytetään sisäisen kierrätyksen lisäksi raaka-aineena maa- ja tierakentamisessa sekä rakennustuoteollisuudessa. Ympäristölupahakemukseen on syytä päivittää olemassa oleva käyttö oikeaksi.

Onnettomuus- ja häiriötilanteiden vaikutukset

Hankkeeseen liittyviä onnettomuus- ja häiriötilanteita on käsitelty monipuolisesti arviointiselostuksessa rakentamisen ja toiminnan ajalta. Tunnistetut keskeiset poikkeus- ja onnettomuustilanteet, seuraus, mahdollinen vaikutus ja sen merkittävyys sekä niihin varautuminen on esitetty tarkemmin arviointiselostuksen liitteenä 4.

Yhteysviranomaisen pitää pölyämistä yhtenä keskeisimmistä vaikutuksista, joka on mahdollista aiheutua mm. materiaalien käsittelystä, liikenteestä ja läjitysalueiden toiminnasta. Arviointiselostuksessa on todettu, että myös läjitysalue saattaa aiheuttaa poikkeuksellisissa tuuliolosuhteissa pölyämistä, jos siellä oleva materiaali pääsee kuivumaan. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealue sijaitsee erittäin tuuliherkällä alueella. Tämän takia pölyämisen minimoimiseen tulisi edelleen kiinnittää huomiota. Arviointiselostuksessa on tuotu esille, että pölyäminen voi aiheuttaa mm. paikallista ilmanlaadun heikkenemistä, mutta ei ole tuotu esille mitään vaikutuksia paikallisella ilmanlaadun heikkenemisellä voi olla alueen muiden toimijoiden toimintoihin (mm. satama). Pölyämisen minimointina on tuotu esille mm. kastelu, jota yhteysviranomaisen pitää haastavana toteuttaa kaikkina vuoden aikoina.

Arviointiselostuksessa on todettu mahdollisena häiriö- ja poikkeuksellisenä tilanteena myös pohja- tai patorakenteen rikkoontuminen läjitysalueella. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealueen ja erityisesti läjitysalueiden patoturvallisuutta koskevat selvitykset tulee esittää ympäristölupahakemuksessa riittävällä tavalla.

Yhteysviranomaisen tuo esille vesien hallinnan merkityksen tunnistamisen kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Hankealue sijaitsee erittäin herkällä paikalla meren äärellä ja päästöt mereen tulisi voida kaikissa tilanteissa estää ennakolta. Vesitase, rankkasateiden, sulamisvesien ym. vesitaseeseen vaikuttavien tilanteiden huomioiminen suunnittelussa tulee ottaa paremmin huomioon ympäristölupavaiheessa.

Käytöstä poiston ja nollavaihtoehdon vaikutukset

Metallituotehtaan käytöstä poistamista ja hankkeen nollavaihtoehtoa (hankkeen toteuttamatta jättäminen) on tarkasteltu arviointiselostuksessa suppeasti. Arviointiselostuksesta ei esimerkiksi käy esille, että mitä tehdään hankealueelle suunnitelluille läjitysalueille metallitehtaan käytöstä poiston jälkeen ja mitä vaikutuksia siitä alueelle jää. Siihen liittyviä selvityksiä tulee tarkentaa ympäristölupavaiheeseen.

Suunnitelma haitallisten vaikutusten lieventämiseksi

Haittojen lieventämistä on käsitelty arviointiselostuksen kutakin vaikutusten arviointia koskevassa luvussa. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarkastelu on riittävää ja siinä on painotettu oikeita asioita. Yhteysviranomaisen toteaa, että jatkosuunnittelussa tulee haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tehtäviä toimenpiteitä päivittää teknisen suunnittelun tarkentuessa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää pölyämisestä aiheutuviin vaikutuksiin ja niiden minimoimiseen.

Arvioinnin epävarmuustekijät

Selostuksessa todetaan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvän epävarmuuksia eri vaikutustyyppien kohdalla. Epävarmuuksia on käsitelty kattavasti vaikutustyypeittäin, mikä antaa selkeän kuvan arviointiin liittyvistä epävarmuuksista.

Arviointiselostus sisältää vielä yleisellä tasolla olevia kuvauksia, alustavia suunnitelmia ja joiltakin osin vaihtoehtoisia toteuttamisratkaisuja, jotka aiheuttavat epävarmuutta.

Ympäristövaikutusten seuranta

Seurantasuunnitelmaa koskevat tiedot tuodaan asianmukaisesti esiin arviointiselostuksen luvussa 24.

Selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon

YVA-asetuksen 10 §:n mukaan arviointiselostukseen on sisällytettävä selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Arviointiselostukseen sisältyy erikseen luku "4.5 Yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta", jonka taulukossa 4-1 on käyty asianmukaisesti lävitse yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt vaatimukset ja näkökohdat riittävällä tavalla. Taulukossa on todettu miten lausunto on otettu huomioon tässä arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa ei ole täysin vastattu yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta esiin nostamiin huomioihin. Yhteysviranomainen tuo tässä lausunnossa esiin tarkentavia näkökohtia siitä, mitä arvioinnissa tulee vielä ottaa huomioon ennen hanketta koskevia lupa- tai hyväksymismenettelyjä.

Vaihtoehtojen vertailu ja vaikutusten merkittävyys

Arviointiselostuksessa on esitetty yksi toteutettava hankevaihtoehto. Nollavaihtoehdon vaikutuksia (hanketta ei toteuteta), on käsitelty luvussa 21 omana erillisenä osionaan melko suppeasti. Hankkeen toteuttamisvaihtoehdon ympäristövaikutuksia on tarkasteltu vertaamalla niitä nykytilanteeseen. Arviointiohjelmassa esitetyt muut hankevaihtoehdot on jätetty pois, koska Oulun vaihtoehto on todettu toteuttamiskelvottomaksi arviointiohjelman jälkeen ja Raahen vaihtoehdossa on päädytty selvittämään vaikutuksia mahdollisimman pitkälle jalostetuilla tuotteilla.

Hankkeen vaikutusten merkittävyyttä on tarkasteltu taulukkomuodossa eri väreillä, jotka ilmentävät hankkeen vaikutusten aiheuttaman merkittävyyden suuruutta nykytilanteeseen verrattuna.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan luokittelutapa sinänsä on selkeä. Vaikutuksen merkittävyys on luokiteltu yhdeksään luokkaan, joista neljä (vähäinen, kohtalainen, suuri, erittäin suuri) kuvaa positiivisen tai negatiivisen vaikutuksen merkittävyyttä. Lisäksi on luokka, ei vaikutusta. Käytetty arviointikehikko perustuu IMPERIA-hankkeen tuloksiin.

Vaikutusten merkittävyyttä nykytilaan verrattuna on arvioitu lähinnä vähäisiksi negatiivisiksi vaikutuksiksi tai vaikutuksia ei ole arvioitu olevan. Kohtalaisen negatiiviseksi on arvioitu vaikutukset vesistöille, mikä johtuu mm. mahdollisesta rannikkoalueiden rehevyytystason noususta. Positiiviseksi vaikutukseksi on arvioitu vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön. Yhteysviranomainen pitää arvioita lähtökohtaisesti oikeansuuntaisina. Yhteysviranomainen kuitenkin toteaa, että maankäytöllisestä näkökulmasta tarkasteltuna hanke ei aiheuta suoria vaikutuksia olemassa oleviin kaavoihin ja asema-kaava on vireillä, mutta katsoo, että maankäytöllisiä vaikutuksia muiden lähialueen

toimijoiden toiminnoille (satama) ja niiden kehittymiselle ei ole tunnistettu riittävällä tarkkuudella. Yhteysviranomaisen katsoo, että edellä mainittuun näkökohtaan on hankkeella negatiivinen vaikutus tässä arviointiselostuksessa esitetyillä toiminnoilla ja niiden sijoittamisella. Toiminnan aikaisia ilmanlaatuvaikutuksia on pidetty vähäisinä, mutta yhteysviranomaisen toteaa, että mm. hajapölyämisellä voi olla vaikutuksia ilmanlaatuun lähialueella ja erityisesti satama-alueella myös siten, että sillä voi olla vaikutuksia myös muiden toimijoiden toimintaedellytyksiin.

Jätteiden ja sivuotteiden käsittelystä ja loppusijoituksesta aiheutuvien vaikutusten kokonaismerkittävyyttä on pidetty "ei vaikutusta" aiheuttavina. Yhteysviranomaisen toteaa, että loppusijoitusalueiden (kaatopaikat) kokonaismerkittävyyden arviointiin liittyy paljon epävarmuuksia, minkä takia vaikutuksia on jatkosuunnittelun aikana selvitettävä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten merkittävyyttä olisi tullut arvioida kokonaisvaltaisesti myös yhteisvaikutukset huomioituna. Tähän tulee kiinnittää huomioita hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus

Hankkeen toteuttamiseksi esitettyä vaihtoehtoa pidetään arviointiselostuksen perusteella toteuttamiskelpoisena, jos arviointiselostuksessa esitetyt haitallisten vaikutusten ehkäisemis- ja lieventämiskeinot huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa. Arviointiselostus sisältää vielä yleisellä tasolla olevia suunnitelmia ja arvioita mm. siitä, että prosessissa muodostuvat sivutuotteet ovat hyödynnettävissä ja sitä pidetään toteuttamisen edellytyksenä. Arviointiselostuksessa ei ole esitetty perusteita sivutuoteluokittelulle ja sivutuotteiden luokittelun päättää ympäristölupaviranomainen päätöksessään. Tämä on keskeinen tekijä toteuttamiskelpoisuutta silmällä pitäen. Yhteysviranomaisen toteaa, että toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös muiden alueella toimivien toimijoiden toimintojen yhteensovittaminen tämän hankkeen kanssa. Saatujen lausuntojen perusteella yhteysviranomaisen katsoo, että hanke vaatii vielä lisäselvityksiä tämän osalta.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hanke ei ole toteuttamiskelpoinen vaarallisen jätteen kaatopaikan ja kaatopaikan, jonne tullaan sijoittamaan vähintään 50 000 tonnin vuotuinen jätemäärä osalta. Edellä mainitun mukaisille kaatopaikoille tulee toteuttaa oma erillinen YVA-menettely.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen aito huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Hankkeesta tiedottamisesta ja yhteydenpidosta sidosryhmiin on riittävässä laajuudessa huolehdittu ja vuorovaikutuksesta on huolehdittu mm. hankkeen internet-sivuilla, tiedotteilla sekä yleisötilaisuuksien järjestämisellä. Arvioinnin aikana järjestettiin hanketta koskeva asukaskysely ja kaksi pienryhmätilaisuutta osana sosiaalisten vaikutusten arviointia. Kyselyn otanta oli 500 kotitaloutta. Asukaskyselystä tehty selvitys on esitetty arviointiselostuksen liitteenä 4.

Arvioinnissa on sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta. Osallistumismahdollisuus hanketta koskevaan YVA-menettelyyn on järjestetty riittävällä tavalla.

Arviointiselostuksessa on todettu, että hankkeessa on YVA-menettelyä varten koottu YVA-ohjausryhmä ja, että YVA-selostusvaiheessa ohjausryhmän kokousta ei ole pidetty. Yhteysviranomaisen toteaa, että YVA-selostuksesta saatujen lausuntojen perusteella tätä voidaan pitää puutteena.

Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet

Vaarallisen jätteen kaatopaikan tai vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle suunnitellun kaatopaikan osalta tulee toteuttaa oma erillinen YVA-menettely, mikäli hankevastaava aikoo sellaisen perustaa. Muutoin kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus täyttää ympäristövaikutusten arvioinnille asetetut vaatimukset. Arviointiselostuksessa on selvitetty pääosin YVA-asetuksen (713/2006) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetut tiedot.

Tähän lausunnon yhteenveto-osaan on koottu keskeisimpiä tässä lausunnossa todettuja arvioinnin täydennystarpeita. Kaikki tässä ja myös muualla lausunnossa esille tuodut täydennystarpeet tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa tarkentaa hanketta koskeviin lupahakemuksiin tai muihin hyväksymismenettelyihin.

Mikäli Taivalkosken esiintymän vanadiinimalmin hyödyntämistä ryhdytään tarkemmin suunnittelemaan, tulee tarkastella YVA-lain mukaisen menettelyn tarpeellisuus.

Satama-altaan mahdollinen syvennystarve tulee huomioida metallitehtaan jäähdytysveden purkupuhteen asennussyvytydessä.

Suunnittelun edetessä tulee huolehtia vaikutusten selvittämisen ajantasaisuudesta, mikäli tulee muutoksia. Muutokset tulee päivittää ympäristölupahakemukseen.

Hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on tarkennettava hankkeen toteuttamiseksi vaadittavien kaavojen laadinnassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Hankeessa tulee selvittää tarkemmin hankkeen yhteensovittamista muihin tiedossa oleviin hankkeisiin ja olemassa oleviin toimintoihin.

Yhteysviranomaisen pitää suunniteltujen läjitysalueiden (kaatopaikkoja) tietoja puutteellisena ja sijoittamispaikkojen sijainteja epäsuotuisina. Hankevastaavan tulee edelleen selvittää myös muita vaihtoehtoisia läjitysalueiden sijoituspaikkoja hankealueella tai sen ulkopuolella ja vertailla eri vaihtoehtoisista sijoituspaikoista aiheutuvia vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä kokonaisvaltaisesti (ympäristövaikutukset, yhteisvaikutukset, toimintojen yhteensovittaminen). Läjitysalueita koskevien tietojen täydentäminen on todettu vielä tarkemmin kappaleessa "läjitysalueiden sijoittuminen" sivulla 16.

Vesistövaikutusten osalta tulee typpipitoisuuden kasvun vaikutuksia a-klorofyllinpitoisuuteen arvioida. Lisäksi minimiravinnetarkastelua typen ja fosforin osalta tulisi tehdä liukoilla ravinteilla ja eri ajanjaksoilla.

Pölyämisen minimoimiseen tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa.

Ympäristö- ja vesilupalupahakemukseen täydennettäviä tietoa:

- jäähdytys- ja raaka-vesien käsittelyratkaisut,
- avoimesta merivesijäähdytyksestä aiheutuvan lämpökuorman vaikutukset vesistössä,
- käsiteltyjen jätevesien purkupaikan muuttuessa on arvioitujen ympäristövaikutusten paikkaansa pitävyys tarkistettava,
- patoturvallisuutta koskevat selvitykset,
- meluselvitys, lähimmät häiriintyvät kohteet ja valitut meluntorjuntatoimet, joilla päästään valtioneuvoston päätöksen mukaisesti melun ohjearvoihin,
- ilmapäästöjen arviointi ja ilmapäästöjen vaikutukset Raahen alueen ilmanlaatuun. Hajapölyn ja häiriöpäästöjen vaikutukset,
- kasvihuonekaasupäästöjen merkitys maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla ja energia- ja ilmastotavoitteiden huomioon ottaminen,

- mahdollinen liityntä energiatehokkuussopimuksen piiriin,
- sivutuoteluokittelun arviointiperusteet,
- jäteraaka-aineiden jäteluokitus,
- kuonankäsittelyalue kaikkine toimintoineen ja toimintojen vaikutukset,
- selvitys jätelain 8 §:ssä tarkoitetun etusijajärjestyksen noudattamisesta,
- jäteraaka-aineet, syntyvät jätteet, niiden määrä, ominaisuudet, luokittelu, väli-varastointi, loppusijoitus ja jätteiden loppusijoituspaikat,
- jätelain 120 §:n mukainen suunnitelma jätteen käsittelyn, seurannan ja tarkkailun järjestämisestä,
- riittävät tiedot toiminnassa syntyvistä lietteistä, niiden jäteluokituksesta, määrästä ja mahdollisista vaaraominaisuuksista,
- selvitys typpipitoisuuden kasvun vaikutuksista Raahe-Hailuotovesimuodostuman biologisiin laadullisiin tekijöihin ja ekologiseen luokitteluun,
- Arvio typpipitoisuuden kasvun vaikutuksista suhteessa kasviplanktonin biomassan kasvuun, sekä vaikutusarvio ammoniumtyppipitoisuuden vaikutuksista pohjan happitilanteeseen ja eliöstöön ja fosforin vapautumisen kautta mahdolliseen rehevöitymiseen,
- Prosessivedenoton vaikutukset Kuljunlahteen ja olemassa oleviin säännöstelylupiin, myös alivirtaama-aikojen veden riittävyys,
- kattava hanketta koskeva vesitase,
- maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys,

Vaarallisen jätteen kaatopaikan tai vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle suunnitellun kaatopaikan osalta tulee toteuttaa oma erillinen YVA-menettely.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- ja aukioloaikoina Raahen kaupungin Raatihuoneella (Rantakatu 50), Raahen kaupungin Teknisessä palvelukeskuksessa (Ruskatie 1 Pattijoki), Raahen kaupunginkirjastossa (Rantakatu 45, Raahe) sekä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (Veteraaninkatu 1, Oulu). Lausunto löytyy myös sähköisenä osoitteesta: www.ymparisto.fi/MKOymetallituotetehdasYVA

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon hankkeesta vastaavalle, lausunto sisältää arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään ja arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausuntopyynnön mukaisesti, mielipiteen esittäjälle sekä tarpeellisille viranomaisille.

SUORITEMAKSU JA PERUSTELUT SEKÄ OIKAISUVAATIMUS

Maksu 14–23 henkilötyöpäivää, 11 000 euroa

Maksun määräytymisen perusteet

Maksu määräytyy Valtioneuvoston asetukseen 1731/2014 ja sen 1.1.2016 voimaan tulleeseen liitteeseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista.

Laskun lähettäminen

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Oikaisun hakeminen maksuun

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskukselta. Lausunnon liitteenä on ohje maksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

Johtaja

Jonas Liimatta

Ylitarkastaja

Antti Petänen

LIITTEET:

1. Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
2. Lausunnot ja mielipiteet

TIEDOKSI

- Suomen ympäristökeskus
- Raahen kaupunki Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
- Raahen kaupungin satamatoimisto
- SSAB Europe Oy
- Saloisten kylän asukasyhdistys ry
- Saloisten osakaskunta
- Saloisten kalastuskunta
- Haapajoki-Arkkukari kyläyhdistys ry
- Lapaluodon kyläyhdistys ry
- Raahen seudun luonnonystävät ry
- Raahen alueen lintuharrastajat Surnia
- Piehingin kalastuskunnan osakaskunta
- Raahen seudun riistanhoitoyhdistys
- Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Kalatalous
- Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri ry
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry
- Pattijoen kalastajainseura, Varvi-Välikylä Kyläyhdistys ry
- Saloisten maa- ja vesialueiden osuuskunta
- Museovirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Patoturvallisuusviranomainen

LIITE 1. MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Oikaisuvaatimusviranomainen

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua **Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.**

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle **kuuden (6) kuukauden kuluessa** lausunnon antamispäivästä, jolloin lausunnosta perittävä maksu on määrätty.

Oikaisuvaatimuskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava:

- oikaisua vaativan nimi, kotikunta ja postiosoite
- lausunto, jonka maksua vaaditaan muutettavaksi, alkuperäisenä tai kopiona
- oikaisu, joka maksuun vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimuskirjelmä on oikaisua vaativan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos oikaisuvaatimuksen laatija on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, postiosoite ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuskirjelmän perille toimittaminen

Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003)

Yhteystiedot

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	
postiosoite	PL 86, 90101 Oulu
käyntiosoite	Veteraanikatu 1, 90100 Oulu
puhelin	0295 038 000
telekopio	08 8162 869
sähköposti	kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi
virka-aika	8.00 - 16.15

LIITE 2. LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaiselle toimitettiin yhteensä 9 lausuntoa ja 1 mielipide.

Raahen kaupunki, kaupunginhallitus

Hankealue sijoittuu Raahen satama-alueelle noin 5 kilometriä Raahen keskustasta lounaaseen. Lähialueelle on entuudestaan keskittynyt satama- ja teollisuustoimintoja, mm. SSAB Europe Oy:n Raahen terästehdas. Alue on kauttaaltaan täyttömaata (satamakenttää, jonne on läjitetty satama-altaan ruoppausmassoja). Kulkuyhteys alueelle on sekä maalta että mereltä.

Raahen kaupunki katsoo, että selostuksessa on esitetty hankkeen keskeiset vaikutukset. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityinen huomio ilmanlaatuun, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, meluun ja liikenteestä johtuviin vaikutuksiin sekä veden käyttöön ja vesistö-kuormitukseen ja energiankäyttöön liittyvien vaikutusten minimoimiseen.

Raahen vahvuuksina nähdään erityisesti alueellinen metalliteollisuuden erityisosaaminen sekä hankkeen logistisesti erinomainen sijainti nykyaikaisen Raahen sataman ja SSAB:n Raahen terästehtaan välittömässä läheisyydessä.

Alueen maankäyttö ratkaistaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella kaavalla riittäviin selvityksiin perustuen. Suunnittelua jatketaan yleiskaavan ja asemakaavan laatimisella. Kaavalla sovitetaan yhteen alueen nykyiset toiminnot ja mahdollistetaan Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan rakentuminen YVA-menettelyssä osoitetulle alueelle.

Raahen kaupunki näkee hankkeen positiivisena ja kannattavana. Edellytämme kuitenkin, että alueen muiden toimijoiden kehittämistoimet sekä tulevaisuudensuunnitelmat huomioidaan.

Liikennevirasto

Vesiväylät:

Metallituotetehtaan prosessiperäisten jätteiden läjitysalue ja sivutuotteiden välivarastointialue sijoittuu Heikinkarin pohjoisosaan. YVA-selostuksen mukaan jätteiden läjitysalueen lopullinen korkeus on 16 metriä ja sen käyttöikä on 15 vuotta.

Hankealue sijoittuu Raahen sataman edustalle, jonne kulkee Raahen 10 m väylä. Väylän ylläpitäjänä toimii hankealueen edustalla Raahen Satama. Hankealueen koillispuolella on Liikenneviraston VTS-tutka.

Läjitysalue maksimikorkeudessaan ei todennäköisesti aiheuta häiriötä luotsiaseman läheisyydessä sijaitsevalle VTS-tutkalle, mutta mahdollisuus siihen on syytä huomioida. Mikäli läjitysalue aiheuttaisi häiriötä VTS-tutkalle, hankkeesta vastaavan tulee tällöin sopia mahdollisesta kompensaatotarpeesta Liikenneviraston kanssa.

Liikenneviraston ja Raahen Sataman toimesta on parhaillaan käynnissä suunnittelu Raahen 10 m väylän syventämisestä, jota viedään toistaiseksi eteenpäin kolmella eri kulkusyvyysovaihtoehdolla (11 m, 11,5 m ja 12 m).

Satama-altaan mahdollinen syvennystarve tulee huomioida metallituotetehtaan purkuputken asennussyvytydessä.

Tie- ja rata-alueet:

Hankkeessa on tunnustettu tarve parantaa valtatie 8 ja Koksaamontien risteystä. Liikennevirasto toteaa, että lähtökohtaisesti hankkeen edellyttämät tiejärjestelyihin liittyvät parannustoimet toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella.

Hankkeen yhteydessä tullaan rakentamaan sähkölinja maakaapelointina, joka tulee sijoittumaan Liikenneviraston hallinnoimien tie- ja rata-alueen yhteyteen. Rakennettaessa sähkölinjaa (ml. maakaapelit) maanteiden yhteyteen tulee huomioida Liikenneviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 22/2015; ohje tulee sopimusasioiden osalta päivittämään). Sijoitettaessa sähkölinjaa rautatien yhteyteen tulee huomioida myös Radanpidon turvallisuusohje (Liikenneviraston ohjeita 6/2015, päivitetty 1.6.2016) ja Sähkörataohje (Liikenneviraston ohjeita 7/2016).

SSAB Europe Oy:n Raahen terästehdas

SSAB Europe Oy suhtautuu myönteisesti Mustavaaran Kaivos Oy:n suunnitelmaan rakentaa metallituotetehdas Raahen lähelle terästehdasta. Suunniteltu tehdas tukee kiertotaloutta ja edistää SSAB:n kestävästä kehityksen tavoitteita energiatehokkuuden lisäämiseksi ja jätteiden minimoimiseksi. Metallituotetehtaan ja sen toimintojen sijoittamisessa tulee kuitenkin huomioida sataman toiminnan jatkokehittämisen edellytykset. SSAB Europe Oy toimii läheisessä yhteistyössä Raahen Sataman Oy:n kanssa. Metallituotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tehdään kuona- ja jätealueet on suunniteltu sijoitettavaksi siten, että ne mahdollisesti estävät Raahen sataman pitkäjännitteisen kehittämisen. Alueella jo olemassa olevien toimintojen liiketoiminnan jatkon kannalta on olennaista, ettei metallituotetehdas estä sataman jatkokehitystä. SSAB toivoo, että kuona ja jätealueiden sijoittamista tarkastellaan uudelleen yhteistyössä SSAB:n ja Raahen sataman kanssa, siten että mahdolliselle sataman laajentamiselle jää tilavaraus.

Toteutetussa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tarkastellaan toiminnan ympäristövaikutuksia monipuolisesti. SSAB Europe Oy (tuolloin Ruukki Metals Oy) esitti kuitenkin jo arviointiohjelman lausuntovaiheessa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida hajapölyjen eli matalalta, tiestöstä, raaka-ainevärostoista ja/tai jätealueilta, lähtevien pölyjen määrä ja leviäminen. Arviointiohjelmassa on nyt kuvattu, että raaka-ainevärostointi toteutetaan sisätiloissa, mutta mineraalisten sivutuotteiden värostoalue ja jätealue sijaitsevat ulkoalueille. Jätealueelle sijoitetaan huomattava määrä hienojakoisia pölyjä. Kuivana ja lietteenä kaatopaikalle sijoitettavat jakeet kerrotaan eroteltavan.

Metallituotetehtaan sijoituspaikka on erittäin tuulinen. Toiminnot sijoittuvat tuulen alapuolelle suhteessa SSAB:n vienti- ja tuontisatamaan. Vuonna 2015 Raahen yleisimmät tuulensuunnat olivat etelä 11,1 %, etelälounas 10,7 % ja lounas 10,0 % (lähde: Raahen alueen ilmanlaatu 2015).

Arviointiohjelmassa on tehty metallituotetehtaan päästöjen leviämismallinnus. Leviämislaskelmissa ei kuitenkaan ole huomioitu toiminnan hajapäästöjä. Hajapäästöjä on arvioitu sanallisesti ja todettu, että pölyhallinnan johdosta muodostuvat pölymäärät jäävät vähäisiksi, eikä niiden arvioida leviävän tehdasalueelta laajemmalle. Tämän osalta tulee huomioida, että SSAB:n satama sijaitsee metallituotetehtaan välittömässä läheisyydessä. Lisääntyvä pöly voi aiheuttaa ongelmia satamasta lähteville tuotekuljetuksille. Pöly voi myös sekoittua terästehtaalalle saapuviin raaka-aineisiin. Mies-

tämme arviointiselostuksesta ei tule riittävästi esille se, mikä on suunniteltujen toimintojen aiheuttama hajapäästövaikutus ja päästöjen leviäminen nimenomaisesti metallituotetehtaan välittömään läheisyyteen, erityisesti satama-alueella. Varsinaisen metallituotetehtaan toiminnan lisäksi hajapölyä aiheuttaa myös SSAB:n terästehtaan läpi kulkeva liikenne. Myös näiden vaikutusten suuruus tulisi arvioida.

Kokonaisuutena toiminta ja sen sijainti huomioiden on olennaista, että pölyäminen hallitaan niin, että siitä ei aiheudu haittaa lähialueille eikä alueen muiden toimijoiden jo olemassa oleville toiminnoille.

Mustavaaran Kaivos Oy:n merivedenotto on suunniteltu tapahtuvan omalla pumpaamollaan läheltä SSAB:n meriveden ottopaikkaa. Arviointiselostuksessa kerrotaan, että vedenottoputken rakentamisvaiheessa syntyy merialueella paikallisia ja lyhytaikaisia samentumia. Kokonaisuudessaan meri- ja makeavesi ovat terästehtaan toiminnan sekä prosessi- ja henkilöturvallisuuden kannalta kriittisiä raaka-aineita. Merivettä pumpataan tehtaalle noin 16 500 m³/h eli noin 4,6 m³/s. Merivesi käytetään pääosin jäähdytystarkoitukseen terästehtaan prosesseissa ja Raahen Voima Oy:n voimalaitoksella. Koska rakentaminen merivesiputken läheisyydessä on haasteellista, tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että työt eivät vaaranna terästehtaan ottaman veden laatua ja riittävyttä.

Arviointiselostuksessa on kerrottu, että metallituotetehtaan Kuljunlahdesta ottama raakavesimäärä (1,3 milj. m³, 150 m³/h) tarkoittaa noin 2 %:n lisäystä Kuljunlahden vedenottomäärään. Metallituotetehtaan vesitalousluvan yhteydessä tulee arvioida tarkasti vedenoton vaikutukset säännöstelyjärjestelmään, ja mahdolliset muutostarpeet järjestelmään liittyviin lupiin ja niiden lupaehtoihin. SSAB:n Raahen tehtaan henkilöstö vastaa Haapajärven tekoaltaasta, Siniluodonlahdesta ja Kuljunlahdesta sekä näihin liittyvistä joista muodostuvan makeavesijärjestelmän säännöstelystä.

Arviointiselostuksessa kerrotaan, että pääraaka-aineena metallituotetehtaalla käytetään SSAB:n tuotannossa sivutuotteena syntyvää kuonaa. Selostuksessa mainitaan, että nykyisellään osa kuonasta kierrätetään terästehtaan prosesseissa ja osa loppusijoitetaan kaatopaikalle. Lisäksi selostuksessa kerrotaan, että LD-kuonaa käytetään maanparannusaineena. Haluamme huomauttaa, että nämä asiakohdat eivät täysin pidä paikkansa. Tällä hetkellä SSAB:n terästehtailla syntyviä LD-kuonia käytetään sisäisen kierrätyksen lisäksi raaka-aineena maa- ja tierakentamisessa sekä rakennustuoteteollisuudessa.

Lisäksi arviointiselostuksessa mainitaan, että terästehtaasta aiheutuu impulssimaista melua. Tehtyjen ympäristömelumittausten perusteella SSAB:n terästehtaan aiheuttamasta melusta impulssimaisen melun osuus on tehdasalueen ulkopuolella hyvin vähäinen tai olematon.

Toiminnan aikaisten ympäristövaikutusten tarkkailun osalta arviointiselostuksessa on esitetty osallistuminen Raahen alueen ilmanlaadun yhteistarkkailuun. Vesistö- ja kalatalousvaikutusten osalta SSAB odottaa, että Mustavaaran Kaivos Oy osallistuu myös Raahen edustan merialue- ja kalatalousyhteistarkkailuun yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan museo

Arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö

Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan YVA-selostuksessa on selvitetty hankkeen vaikutusalueella olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. YVA-selostuksessa todetaan, että metallituotetehdashankkeen maisemavaikutukset koostuvat suunnittelualueen luonteen muutoksista sekä uusien rakenteiden aiheuttamista visuaalisista vaikutuksista. Maisemavaikutukset rajoittuvat pääasiassa ranta-alueen merimaisemaan ja sa-

tama-alueelle, joka on toiminut tehdasympäristönä jo pitkään. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennetuista ympäristöistä lähinnä suunnittelualuetta sijaitsee Lapaluodon asuinalue. Metallituotetehtaasta saattaa näkyä alueelle muutamia piippuja mutta pääasiallisesti hankkeella ei ole tai on vain vähäisiä vaikutuksia Lapaluodon alueen maisemaan.

Kokonaisuutena Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehdashankkeella ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia lähiseudun maiseman tai kulttuuriympäristön arvokoh-teisiin johtuen satama-alueen nykyisestä luonteesta, peittävästä metsävyöhykkeestä sekä arvokohteiden etäisyydestä hankealueelle. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan YVA-selostuksesta arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan YVA-ohjelmasta Museoviraston 20.3.2013 antamassa lausunnossa (DNRO 011/304/203) on todettu, että sulaton alu-eella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä ja että sulaton sijoittamisella ei arvioida olevan vaikutuksia maalla sijaitsevaan arkeologiseen kulttuuriperintöön. Taman osal-ta ei ole edellytetty tarkempia selvityksiä. Sähkönsiirtoreitin osalta Museovirasto edel-lytti varautumaan mahdollisiin selvityksiin ennestään tuntemattomien kohteiden varal-ta.

Selostuksessa todetaan, että alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä ja että hankkeella ei ole vaikutusta muinaisjäännöksiin (kohdat 16.1 ja 16.4). Lähimmät mui-naisjäännöskohteet on listattu taulukkoon 16-2.

Sähkönsiirtoreitti toteutetaan maakaapelilla Fingridin uudelle, vuonna 2018 rakennet-tavalle sähköasemalle (kohta 3.5). Kaapeli sijoittuu teiden vierustalle aiemman maankäytön tuhoamalle alueelle eikä sen toteuttamisella museon arvion mukaan ole vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomauttamista Mustavaaran Kaivos Oy:n me-tallituotetehtaan Raahen sulaton ympäristövaikutusten arviointiselostukseen maalla sijaitsevan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitetulle sa-tama-alueelle (LS). Aluevarausmerkintään liittyy suunnittelumääräys: "Sataman kes-keisten ydintoimintojen kehittämismahdollisuuksille tulee varata yksityiskohtaisem-massa kaavoituksessa riittävät aluevaraukset."

Hankealuetta koskee myös logistiikka-alueen (lo) merkintä. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät eri liikennemuotoja yhdistävät tavaraliikenteen terminaa-lialueet. Suunnittelumääräyksen mukaan "Raahen ja Kalajoen satama-alueisiin liittyy-en on varattava riittävä alue meriliikenteen tavarankäsittelyä ja yritystoimintaa varten ja sujuva pääsy alueelle yleiseltä tie- ja rataverkolta.

Välittömästi hankealueen eteläpuolelle sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaa-vassa (2005) osoitettu teollisuus- ja varastoalue (T).

Arviointiselostuksen luvussa 6 esitetty maakuntakaavoituksen nykytila on pääpiirteis-sään oikein. Maakuntakaavatilanteen osalta on kuitenkin hieman epätarkkuutta. Edel-lä on jo tuotu esiin, että 1.vaihemaakuntakaava ja että hankealue on siinä merkitty satama-alueeksi. 1.vaihemaakuntakaavassa osoitetut satama- ja logistiikka-alueen

merkinnät korvaavat vastaavat Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2005) osoitetut merkinnät.

Maakuntakaavan näkökulmasta alueen tarkemmassa suunnittelussa on siten huolehdittava sataman ydintoimintojen kehittämismahdollisuuksien turvaamisesta riittävin aluevarauksin. Tämä näkökulma tulee ottaa huomioon tehdasalueen ja muiden siihen liittyvien toimintojen sijoittelussa alueen osayleiskaavoituksessa.

Raahen sataman syväsatama-alueelle on laadittu toiminnallinen suunnitelma (Sito Oy 2015). Suunnitelmassa on hahmoteltu Raahen sataman maankäyttöä vuoteen 2030 asti. Vaiheessa 1 toteutettaisiin Metallituotetehtaan alue ja vaiheessa 2 satama-alueen laajennus (uusi syvälaituri).

Arviointiohjelmassa annetuissa lausunnoissa Raahen kaupungin ympäristölautakunta ja Raahen kaupungin satamatoimisto ovat kiinnittäneet huomioita tehtaan jätteiden loppusijoittamisalueen sijaintiin. Suunnitelman mukaan jätteet läjitettäisiin tehdasalueen pohjoispuolelle perustettavalle noin 3,5 ha laajuiselle läjitysalueelle. YVA-selostuksessa ei ole esitetty vaihtoehtoja jätteiden loppusijoitukselle. Pohjois-pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan vaihtoehtoisia ratkaisuja tulisi vielä jatko-suunnittelussa pohtia. Erityisesti on vielä pohdittava toimintojen yhteensovittamista ja arvioitava haittaako muodostuva tehdas- ja läjitysalueen kokonaisuus alueen maakuntakaavassa osoitettua käyttötarkoitusta (satamatoimintojen kehittämistä).

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomainen on todennut, että Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa hankealuetta koskisi myös luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen merkintä kaavamääräyksineen. Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että ko. merkintä sijoittuu hankealueen ulkopuolelle. Lisäksi on hyvä tuoda esiin, että luonnon monikäyttöaluetta koskeva kehittämisperiaate merkintä on esitetty poistettavaksi ehdotusvaiheessa olevassa Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavassa.

Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole arviointiselostuksesta muuta huomautettavaa.

Raahen satama

Taustaa

Mustavaaran Kaivos Oy:n hanke on hyvä ja kannatettava hanke, jota on valmisteltu jo vuosia. Toteutuessaan hanke tuo alueelle työpaikkoja ja satamaan lisää tavaraliikennettä. Raahen kaupungin satamatoimisto, vuodesta 2015 alkaen Raahen Satama Oy, ovat edistäneet ja tukeneet alusta alkaen omalta osaltaan hankkeen valmistelua.

Raahen Satama Oy on syväsatama-alueen päävuokralainen ja käyttäjä. Syväsatama-alueen kehittämiseksi on laadittu vuonna 2015 valmistunut toiminnallinen yleisuunnitelma.

Tulevan satamatoiminnan kannalta on myös huomioitava että Liikenneministeriö on esittänyt EU:lle ainoana muutoksena Suomen satamaverkkoon Oulun ja Raahen satamien TEN-T-liikenneverkkostatuksen korottamista ydinverkkosatamaksi.

Sataman kehittäminen on toimintaa, jossa pitää varautua vuosikymmenien kehittämistarpeisiin. Sataman tulevan toiminnan kannalta on tärkeää, että sataman ja metallituotetehtaan toiminnot yhteen sovitetaan parhaalla mahdollisella tavalla ja tietämyksellä sekä huomioidaan tässä lausunnossa esille tuodut asiat.

Lausunto

1. Liikennevirasto ja Raahen Satama Oy tulevat laatimaan vuoden 2017 aikana esiselvityksen Raahen meriväylän ja satama-altaan syventämisestä. Uudet syvemmät laiturit tullaan rakentamaan syväsatama-alueen pohjoisosaan. Syvempien laitureiden operointi edellyttää riittävän laajaa tausta- ja varastointialuetta. Selostuksessa esitetyt kaatopaikka-alueet tulisivat oleellisesti rajoittamaan ja hankaloittamaan laiturin tausta- ja varastoalueen käyttöä.

2. Syväsatama-alueelle loppusijoitettavat kaatopaikat ovat joustamaton ratkaisu, joka estää ja vaikeuttaa suuresti syväsataman liiketoiminnan kehittämistä tulevaisuudessa. Kaatopaikoista aiheutuu satamatoiminnalle pysyvä haitta eikä syväsataman vuonna 2015 valmistunutta toiminnallista yleissuunnitelmaa (layoutsuunnitelma) voida toteuttaa. Loppusijoitettavan jätteen määrä metallituotetehtaan toiminnan päätyttyä on yhteensä noin 1,1 milj. tonnia (taulukko 3-13, sivu 38).

3. Tuulieroosio rapauttaa kaatopaikkojen pintaa ja tästä aiheutuu pölyämistä. Kaatopaikkojen pölyäminen voi haitata ja kontaminoida laajalta alueelta muita satamaan varastoituja herkkiä lasteja ja toimintoja. Pölyäminen voi tuoda esille odottamattomia vastuukysymyksiä. Kaatopaikkojen kastelua voidaan käyttää kesäisin mutta talvella se on vaikeaa. Kaatopaikkojen peittäminen tuulisissa sääolosuhteissa esim. pressuilla on mahdotonta. Ilmanlaatuselvityksessä ei ole huomioitu kaatopaikkojen pölyämistä.

4. Sulaton YVA-ohjelmaan liittyvässä lausunnossa 14.03.2013 satama toi esille, että Mustavaaran Kaivos Oy:n tulisi tutkia vaihtoehtoisia jätteiden loppusijoituspaikkoja. YVA-selostuksessa ei esitetä vaihtoehtoja. Raahen Satama Oy esittää että Mustavaaran Kaivos Oy tutkii ja selvittää vielä vaihtoehtoisia jätteiden loppusijoituspaikkoja esimerkiksi syväsatama-alueen ulkopuolelta tai syväsataman merenpuolelta täytettävältä laajennusalueelta, joka toimisi kaatopaikkana.

5. Selostusosan kappaleessa no: 20 Käytöstä poiston vaikutukset todetaan: "Metallituotetehtaan käyttöikä on vähintään 30 vuotta, mutta sitä voidaan tarvittaessa pidentää uusimalla laitteistoja tarpeen mukaan". Mika on jätteiden loppusijoituspaikkojen kohtalo metallituotetehtaan toiminnan päätyttyä? Tata asiaa ei ole huomioitu selostuksessa.

6. Selostusosan teksteissä on joitakin satamatoimintaan liittyviä epätasällisyyksiä, jotka tulee huomioida ja korjata: sivu 55, kpl 6.1. Kolmannessa kappaleessa todetaan: "Hanke voi vaikuttaa hyvin pitkällä ajanjaksolla... Se ei ole ristiriidassa sataman kehittämissuunnitelmien kanssa". Sama asia todetaan vielä selostuksen kappaleessa 6.4.

Raahen Satama Oy toteaa, että kaatopaikkojen sijoittaminen YVA-selostuksessa esitetyllä tavalla on ristiriitainen ja tulevaa satamatoimintaa rajoittava toimenpide. Syväsatamaan ei tule sijoittaa jätteiden loppusijoituspaikkoja YVA-selostuksessa esitetyllä tavalla, vaan jätteille tulee ensisijaisesti etsiä vaihtoehtoinen sijoituspaikka syväsatama-alueen ulkopuolelta tai rakentaa erillinen kaatopaikka-alue syväsatama-alueen merenpuolelle, jossa kaatopaikoista mahdollisesti aiheutuvat toimintaan ja ympäristöön liittyvät haitat ovat vähäisempiä.

Raahen kaupunki, ympäristölautakunta

Monia prosessitekniisiä tietoja ja raaka-ainevirtoja on vielä tässä vaiheessa ilmoitettu arvioina tai myöhemmin päätettävänä vaihtoehtoina. Arviointiselostuksessa ei ole otettu huomioon, millaisia ylimääräisiä vaikutuksia tulisi tilanteessa, jossa Mustavaaran kaivos Taivalkoskella avattaisiin ja malmi kuljetettaisiin jatkojalostettavaksi Raahen. Näin ollen hankkeessa on vielä epävarmuustekijöitä, jotka voivat olennaisesti muuttaa ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Hanketta perustellaan luonnonvarojen säästämiseksi, koska vanadiinipitoisen kuonan hyödyntäminen vähentää vanadiinimalmin louhimista kaivoksissa. Ympäristölautakunta pitää hankkeen kokonaisvaikutuksia kaupungin ja seutukunnan kannalta positiivisina, mutta pelkää ympäristönäkökulma huomioiden hankkeen haitat ovat hyötyjä suuremmat. Materiaalivirtoja tarkastellen prosessi vaatii SSAB:n Raahen tehtaalla muodostuvan kuonan lisäksi paljon muitakin raaka- ja apuaineita. Lopputuotteiden lisäksi prosessissa muodostuu paljon sivutuotteita ja jätteeksi luokiteltavia materiaaleja, joista osaa ei pystytä hyödyntämään millään lailla. Selostuksessa on oletettuna, että tietyt sivutuotekuonat pystytään tuotteistamaan. Tilannetta, ettei tämä onnistuisi, ei ole otettu huomioon.

Jo YVA-ohjelmavaiheessa ympäristölautakunta on todennut, että mahdollisuuksia loppusijoitettavien jätteiden sijoittamiseksi muualle kuin hankealueelle tulee selvittää. Nyt esitetty läjitysmaahan sijoittaminen niemen kärkeen on ympäristön kannalta erittäin huono vaihtoehto. Sijoituspaikka on hyvin altis tuulen aiheuttamalle pölyämälle, koska paikan ympärillä ei ole mitään, joka tuulta tai sen aiheuttamaan pölyämistä vähentäisi. Selostuksessa on esitetty, että loppusijoitettavia jätejakeita läjitetään riittävän korkeassa kosteuspitoisuudessa ja tarvittaessa kastellaan. Ympäristöviranomaisen pitää teknisesti haasteellisena ja taloudellisesti kalliina ratkaisuna, että 2,6 (+1,0) ha kokoista ja 16 metriä korkeaa jätteensijoitusaluetta pystytään pitämään ympäri vuoden riittävän kosteana. Tuulisella säällä ja pakkasilla haihtuvuus on erityisen voimakasta ja läjitysalue on altis pölyämälle.

Selostuksen mukaisesti läjitysalue on mitoitettu 16 vuoden tarpeeseen, mutta tehtaalla käyttöikä on suunniteltu ainakin 30 vuotta. Selostuksesta ei käy ilmi, mihin jätteitä sijoitetaan sen jälkeen, kun läjitysalueet tulevat täyteen. Edelleen ympäristöviranomaisen esittää huolensa, mitä läjitysalueelle tapahtuu sen jälkeen, kun tehtaalla toiminta lakkaa. Korkea läjitysalue jää niemen kärkeen selvästi erottuvana muusta maisemasta. Läjitysalue peitettyäkin estää alueen myöhemmän hyödyntämisen teollisuuden tai sataman käytössä.

YVA-ohjelmavaiheessa ympäristölautakunta on myös todennut, että ilmapäästöt ovat Raahen sijoituspaikan kriittisin kohta ja korostanut ilmapäästöjen yhteisvaikutusten selvittämistä. YVA-selostusta varten tehty ilmanlaatuselvitys ei anna tarpeeksi todennukaista kokonaiskuvaa ilmanlaadusta tapahtuvista muutoksista, sillä tarkastelussa ei ole mukana hajapäästöt tai häiriöpäästöt, eikä selvityksessä ole mallinnettu pahinta mahdollista tilannetta. Tuloksia on mallinnettu asiakkaan antamalla seitsemän piipun korkeuksilla 1 x 20 m, 2 x 30 m, 2 x 50 m ja 2 x 61 m, jotka eroavat lyhyimpien osalta selostuksessa ilmoitetuista 43, 50 ja 61 metristä piipuista. Ilmanlaatuselvityksen yhteenvedossa on todettu, että lähtötiedot (piipun korkeus, halkaisija, poisto-kaasun lämpötila ja nousunopeus) vaikuttavat merkittävästi päästöjen leviämiseen ja laimenemiseen. Näin ollen jää epäselväksi, mitkä piipun korkeudet ovat lopullisia ja kuinka paljon mahdollinen ero vaikuttaa ilmapäästöjen leviämiseen. Lisäksi metallituotetehtaan piippupäästöjä on verrattu Raahen teollisuuden päästöihin, eikä mitausasemien ilmanlaatuselviksiin. Teollisuuden päästöt on koottu kunkin toimijan omista päästömittauksista, eikä ota huomioon tavallisen ihmisen elämästä tai liikenteestä aiheutuvia päästöjä.

Huoli hankkeen vaikutuksista ilmaan ja ilmanlaatuun tulevat selkeästi esiin myös asukaskyselyssä, jossa on korostettu erityisesti asukkaiden positiivista suhtautumista hankkeeseen. Selostuksessa ei ole tuotu sanallisesti esiin, että negatiiviset vaikutukset kasvillisuuteen ja eläimistöön, sekä alueen äänimaiseman arvioi kielteiseksi tai melko kielteiseksi yli 50 % ja vaikutukset ilmanlaatuun sekä vesistöön ja vedenlaatuun kielteiseksi tai melko kielteiseksi jopa yli 80 % vastaajista. Ympäristölautakunnan mielestä huoli ei ole kaikilta osin turha ja toimenpiteitä sen suhteen pitää tehdä, ettei huoli osoittaudu aiheelliseksi.

Museovirasto

Museovirasto on tutustunut Raahen Mustavaaran Kaivos Oy:n metallituotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja toteaa, että tulevan tehtaan alueen eräillä osilla on tehty 2000-luvulla kaksi inventointia vedenalaisen kulttuuriperinnön kartoittamiseksi. Kummassakaan inventoinnissa ei löytynyt uusia kohteita. Museovirasto pitää tehtyjä inventointeja riittävinä vedenalaisen kulttuuriperinnön kannalta eikä näe esteitä hankkeen jatkamiselle. Mikäli rakennustöiden aikana löydetään uusia vedenalaisia muinaisjäännöksiä, tulee niistä ilmoittaa muinaismuistolain /295/1963) mukaisesti Museovirastoon.

Tukes

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vastaanottanut lausuntopyyntönne koskien Mustavaaran Kaivos Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostusta. Mustavaaran Kaivos Oy suunnittelee metallituotetehtaan rakentamista Raahen syväsatamaan. Tuotantolaitoksella käsiteltäisiin vuosittain 285 000 tonnia vanadiinipitoista raakaainetta.

Tuotantolaitos tulee suunnitelmien mukaan kuulumaan Tukesin valvontaan ja vaatimaan kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) mukaisen perustamisluvan. Selostuksessa on mainittu, että lupahakemus on tehtävä Turvatekniikan keskukselle (TUKES). Turvatekniikan keskuksen nimi on vaihtunut Turvallisuus- ja kemikaalivirastoksi (Tukes). Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta on määrätty lain 390/2005 lisäksi asetuksissa 685/2015 ja 856/2012. YVA-selostuksessa on arvioitu kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin olevan alustavasti toimintaperiaateasiakirjajata-soista. Toiminnan laajuus tulee varmistumaan suunnitelmien tarkentuessa.

Vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvät vaarat sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja mahdollisten seurausten rajoittamiseen tullaan käsittelemään kyseisessä lupamenettelyssä. YVA-selostuksessa on esitetty tuotantolaitoksen metallituotetehtaan layout-kuva. Tukes tulee arvioimaan myös toimintojen sijoitusta alueella perustamisluvan käsittelyn yhteydessä. Lupamenettelyyn sisältyy myös päätöksen antamisen jälkeen pidettävä käyttöönottotarkastus.

Alueen kaava otetaan huomioon kemikaaliturvallisuuslain mukaisessa lupakäsittelyssä. YVA-selostuksessa todetaan, että alueen asemakaavaprosessi on alkanut. Tukes on antanut lausunnon asemakaavan muutosluonnoksesta 23.11.2016. Kaavaluonnoksessa esitetty T/kem -kaavamerkintä mahdollistaa Seveso-direktiivin mukaisen ns. suuronnettomuusvaarallisen laitoksen sijoittumisen alueelle.

Meca-Trade Oy

Olemme ainoa suomalaisessa omistuksessa oleva ferroseosaineiden maahantuojaja Suomessa ja toimitamme ko. tuotteita sekä rautaharkkoja pohjoismaiselle teräs- ja valimoteollisuudelle. Meillä on mm. kaksi isoa varastohallia Raahen sataman alueella ferroseosaineiden varastoimiseksi. Toimintamme on maailmanlaajuista. Ostamme näitä tuotteita kaikilta mantereilta paitsi Australiasta ja toimintamme on kasvavaa.

Olemme seuranneet Mustavaaran Kaivos Oy:n projektia mahdollisimman tiiviisti ja odotamme, että se tosiaankin toteutuu. Kyseessä on mittava kierrätysprojekti ja terästehtaan kuonan uudelleen käyttämistä. Tämä projekti toteutuessaan vähentää huomattavasti luonnonvaroja ja siten hyvin tervetullut. Nykyiset asiakkaamme mm. Outokumpu Oyj, SSAB, OVAKO ja kaikki valimot etsivät toimittajia ja tuotteita, jotka kuluttavat mahdollisimman vähän luonnonvaroja ja tässä olisi vastaus heidän toivei-

siinsa. Toivomme projektin jatkuvan myötätuulessa ja nykyiset lievästi nousevat maailmanmarkkinahinnat edesauttavat tähän suuntaan

